Integraal Huisvestingsplan Onderwijs 2023 - 2039

Gemeente Oude IJsselstreek

REPUBLIQ

Datum 14 september 2023
Versie 1.1

Voorwoord

We willen er zijn voor onze toekomstige generatie en hen zo veel mogelijke kansen geven. Kinderen met dezelfde talenten hebben recht op gelijke kansen. Ieder kind moet zich volledig kunnen ontwikkelen. De kinderen en jongeren die dat nodig hebben, ondersteunen we daarbij.

Goed onderwijs is essentieel voor de toekomst van de kinderen in onze gemeente. Goed onderwijs is inclusief, biedt alle kinderen gelijke kansen en is voor zo veel mogelijk kinderen dichtbij huis beschikbaar. Met goed onderwijs brengen we armoede en kansenongelijkheid terug en leveren we een bijdrage aan een samenleving waarin iedereen mee kan doen. Scholen zijn belangrijke ontmoetingsplekken en maken onderdeel uit van een breder netwerk van voorzieningen. We vinden het dan ook essentieel om de kwaliteit van de scholen én de schoolgebouwen te waarborgen.

Het Integraal Huisvestings Plan (IHP) Onderwijs hebben we samen met de schoolbesturen en kinderopvangorganisaties opgesteld. De kritische en constructieve houding van de betrokken partijen heeft geleid tot een mooi resultaat. Er ligt hiermee ook een voedingsbodem voor een succesvolle samenwerking in de toekomst.

De basis voor dit plan vormen de gezamenlijke ambities van schoolbesturen, kinderopvang-organisaties en de gemeente. Die ambities sluiten aan op bredere maatschappelijke ontwikkelingen en doelstellingen, bijvoorbeeld op het gebied van duurzaamheid en inclusiviteit. Woningbouw-ontwikkelingen gaan we gebruiken om scholen te renoveren, uit te breiden of te vernieuwen.

Dit IHP Onderwijs is een dynamisch document. Jaarlijks bespreken we samen met de schoolbesturen en kinderopvangorganisaties de ontwikkelingen, projecten en kansen. Als het nodig is stellen we het IHP of de onderliggende planning bij.

Samen zetten we de schouders er onder en werken we de komende jaren verder aan duurzaam kwalitatief goed onderwijs in gemeente Oude IJsselstreek.

Marco Bennink
Wethouder onderwijs

Inhoud

01 Samenvatting 5

02 Inleiding 8

03 Wettelijk kader 11

04 Uitgangssituatie 13

05 Leerlingenprognose 18

06 Scholenvoorraad in perspectief 24

07 Ontwikkelingen 27

08 Ambities 29

09 Kaders 32

10 Plannen 34

11 Financiën en risico's 42

12 Bijlagen 46

01 Samenvatting

Ambities en kaders

In dit Integraal Huisvestingsplan (IHP) Onderwijs formuleren we de ambities op het gebied van onderwijshuisvesting in gemeente Oude IJsselstreek. Daarbij kijken we 16 jaar vooruit. Dit IHP is tot stand gekomen in samenwerking met de betrokken schoolbesturen en kinderopvangorganisaties. Gezamenlijk hebben we de volgende ambities geformuleerd:

1. **Inclusiever onderwijs**: zo veel mogelijk kinderen moeten in hun eigen leefomgeving naar school kunnen gaan.
2. **Kansengelijkheid**: alle jeugdigen in de Oude IJsselstreek moeten met een goede start aan hun toekomst kunnen beginnen
3. **Thuis nabij/spreiding**: de spreiding van de onderwijsvoorzieningen binnen de gemeente Oude IJsselstreek sluit zoveel mogelijk aan bij de spreiding van de bewoners over de gemeente in de diverse kernen
4. **Bredere functie van de school**: elke school vormt een ontmoetingsplek en maakt onderdeel uit van een netwerk van voorzieningen.
5. **Doorlopende leerlijnen (0 tot 18)**: we streven ernaar om 'hobbels' te voorkomen, naar betere afstemming en een betere samenwerking.
6. **Rijk onderwijs**: we streven naar een krachtig aanbod aan ontmoetings- en ontwikkelingsactiviteiten, een goede taal- en leesontwikkeling en het versterken van weerbaarheid.
7. **Duurzaam (toekomstbestendig) onderwijs**: we richten ons op duurzaam (energie en binnenmilieu) onderwijs waarvan de continuïteit op lange termijn gewaarborgd is.
8. **Gymlocaties**: we streven naar voldoende capaciteit, binnen redelijke afstand en geschikt voor bewegingsonderwijs.

Met bovenstaande ambities zoeken we aansluiting bij bredere doelstellingen en ontwikkelingen. Zo past de ambitie om te komen tot inclusiever onderwijs binnen de gemeentelijke doelstelling van een inclusievere samenleving. Ook sluiten we met de planvorming aan de wijkgerichte aanpak en koppelen we de aanpak en uitbreiding van schoolgebouwen aan woningbouwprojecten die de komende jaren op de planning staan.

Gemeente Oude IJsselstreek heeft een aantal kaders geformuleerd waarbinnen de gestelde ambities op het gebied van huisvesting gerealiseerd moeten worden.

1. Aanpak duurzaam kwalitatief goed onderwijs is leidend.
2. Verduurzaming op natuurlijke momenten, dan nemen we ook eventuele andere investeringen/renovaties mee.
3. Huisvestingsnorm = 110% van wettelijke norm (tot een maximum van 100 m² per school).
4. Bij verduurzaming / renovatie brengen we gebouw terug naar de maat .
5. Bij invulling overmaat kijken we eerst naar onderwijs- en zorg gerelateerde functies.
6. We voegen geen m² toe aan de voorraad (behalve uit reguliere groei).
7. Investeringen in duurzaamheid: 15% van het de investering komt uit het onderhoudsbudget van schoolbesturen en 15% van de investering wordt terugverdiend tijdens de exploitatie (lagere energielasten).
8. Voor kinderopvang streven we naar een stabiel aanbod met een goede spreiding.
9. We streven naar een stabiele investeringslast voor onderwijshuisvesting.
10. We maken bij de planvorming onderscheid in vier tranches.
11. Uitwerking van het IHP staat niet op zich maar is onderdeel van een integrale aanpak.

Uitgangssituatie

In de gemeente Oude IJsselstreek zijn 17 scholen die primair onderwijs (PO) aanbieden. Deze scholen vallen onder 5 verschillende schoolbesturen. In totaal zitten er ruim 2.600 kinderen op een PO-school in de gemeente. Dat aantal blijft de komende jaren volgens de prognoses redelijk stabiel.

Het Almende College biedt het voortgezet onderwijs aan binnen de gemeente (in 3 gebouwen). In totaal heeft het Almende college nu ruim 1.800 leerlingen. De komende jaren daalt dat aantal volgens verwachting naar 1.500 leerlingen. Op langere termijn stabiliseert het leerlingaantal vervolgens rond dit aantal.

De afgelopen jaren zijn een aantal scholen nieuw gebouwd. Daarnaast staan er nog twee nieuwbouwprojecten op de planning (IKC De Wijssel en IKC Silvolde). Deze twee projecten vloeien voort uit het huidige IHP en moeten de komende jaren nog geëffectueerd worden.

Plannen

Op basis van de geformuleerde ambities, kaders, uitgangssituatie en wettelijke taken en verantwoordelijkheden hebben we gezamenlijk plannen en ingrepen op schoolniveau gedefinieerd. Daarbij wordt onderscheid gemaakt in vier tranches.

School	Bestuur	Plan
Tranche 0 – huidig IHP		
IKC De Wijssel	Essentius	Nieuwbouw
IKC Silvolde	KBS Silvolde	Nieuwbouw
Tranche 1 – 2024 t/m 2027		
Almende locatie Isala	Almende college	Verduurzamen
De Woelwaters	Paraat Scholen	Nieuwbouw
Dynamiek	PRO8	Renovatie & overmaat aanpakken
Oersprong	Essentius	Uitbreiding
De Borckeshof	Essentius	Verduurzamen & overmaat aanpakken
Sint Martinusschool	Essentius	Verduurzamen & overmaat aanpakken
Tranche 2 – 2028 t/m 2031		
IKC Groeituin	Paraat Scholen	Nieuwbouw
De Meeander (Varsseveld)	Accent Scholengroep	Uitbreiding
Pius X	Essentius	Uitbreiding
Bontebrugschool	Accent Scholengroep	Verduurzamen & overmaat aanpakken
De Klimpaal	Essentius	Verduurzamen
Mariaschool	Essentius	Verduurzamen
Tranche 3 – 2032 t/m 2039		
De Meeander (Heelweg)	Accent Scholengroep	Verduurzamen
De Knienenbult	Accent Scholengroep	Verduurzamen
Leemvoortschool	Paraat Scholen	Verduurzamen
Walburgis	Essentius	Verduurzamen

Tabel 1: Overzicht plannen

Financiën

De investeringsopgave van de geformuleerde plannen brengt een flinke investeringsopgave mee voor de komende jaren. Investeringen die nodig zijn om aan de ambities te voldoen en de kwaliteit van onderwijs in de gemeente te waarborgen. In onderstaande tabel is de investeringsopgave per tranche weergegeven.

Tranche	Investering
Tranche 0 – huidig IHP	€ 19.300.000*
Tranche 1 – 2024 t/m 2027	€ 16.000.000
Tranche 2 – 2028 t/m 2031	€ 9.600.000
Tranche 3 – 2032 t/m 2039	€ 1.200.000

Tabel 2: Overzicht investeringen per tranche

** de investeringen van tranche 0 zijn een uitwerking van het vorige IHP en vormen geen onderdeel van dit IHP.*

Op financieel gebied gaan we de komende jaren onzekere tijden tegemoet. Door de wijziging van de structuur van de financieringssystematiek neemt de rijksbijdrage de komende jaren flink af. Dat leidt tot flink druk op de begroting en lastige keuzes. Het IHP is dan ook niet in 'beton gegoten'. Jaarlijks vindt afstemming plaats tussen gemeente, schoolbesturen en kinderopvangorganisaties over de planning, ontwikkelingen en investeringen. De gemeenteraad wordt jaarlijks geïnformeerd over wijzigingen in plannen en fasering.

02 Inleiding

02.01 Aanleiding en urgentie

Vanaf 1997 is de gemeente verantwoordelijk voor de huisvesting van scholen voor primair- en voortgezet onderwijs en gymnastiekonderwijs (op basis van de verordening Voorzieningen Huisvesting Onderwijs). Om een doelgericht, planmatig en samenhangend beleid op het gebied van onderwijshuisvesting te kunnen voeren is het belangrijk dat de gemeente beschikt over een Integraal Huisvestingsplan (IHP). Naast de huisvesting voor primair- speciaal- en voortgezet onderwijs maakt de huisvesting voor kinderopvang en buitenschoolse opvang op basis van inhoudelijke gronden ook onderdeel uit van het IHP.

Een IHP dient, naast het formele toetsingskader in de verordening Voorzieningen Huisvesting Onderwijs, als juridisch kader voor investeringsbeslissingen op het gebied van de huisvesting van scholen. In een toekomstbestendig IHP komen daar de afspraken bij waarmee aan de klimaat- en milieudoelstellingen een invulling kan worden gegeven.

In dit IHP sorteren we voor op de aankomende wettelijke verplichting voor iedere gemeente om met schoolbesturen een gezamenlijk IHP op te stellen dat inzicht biedt in de ontwikkeling en afspraken over de onderwijshuisvesting op de korte (4 jaar) en lange termijn (5-16 jaar)[1]. De wettelijke verplichting gaat naar verwachting vanaf 2025 in.

Dit IHP vormt een actualisatie en herijking van het IHP van de gemeente Oude IJsselstreek dat is vastgesteld in 2019 en een looptijd heeft van 4 jaar. Gemeente en schoolbesturen hebben met het opstellen van dit IHP de kans om samen investeringsafspraken rond de onderwijshuisvesting in beeld te krijgen. Dit IHP moet gaan fungeren als koersdocument voor benodigde investeringen op de langere termijn met een concreet uitvoeringsplan voor de korte termijn (4 jaar).

Onderwijs legt een basis om volwaardig te kunnen participeren in de maatschappij. Om goed onderwijs te kunnen geven, is er kwalitatief goede onderwijshuisvesting nodig. Gezien de gemiddelde leeftijd van de portefeuille en beperkingen van de gebouwen is er vraag naar verbetering en verduurzaming. Met de te maken afspraken in dit IHP willen gemeente en schoolbesturen gezamenlijk bereiken dat leerlingen en personeel in het primair- en voortgezet onderwijs kunnen leren en werken in gebouwen die bijdragen aan leer- en werkprestaties. Dat vertaalt zich in toekomstbestendige, inspirerende en functionele gebouwen, die een goed binnenklimaat hebben en voor alle partijen binnen de beschikbare middelen te exploiteren zijn. In dit IHP wordt dit uitgewerkt in een concrete visie waarbij rekening wordt gehouden met verschillende factoren en het financiële kader. Deze factoren evenals het financieel kader komen later in dit IHP uitgebreid aan bod. Tegelijkertijd hebben gemeente en schoolbesturen elkaar nodig om duurzaamheidsambities te realiseren en een beleid te ontwikkelen dat aansluit bij het streefdoel en de eindnorm van het Klimaatakkoord. Dit IHP biedt daarmee kans om te fungeren als routekaart om het onderwijsvastgoed van de gemeente in de komende jaren te verduurzamen en zo te laten voldoen aan de klimaatdoelstellingen van 2030 en 2050.

[1] PO-Raad, VO-raad en VNG, Handreiking IHP, februari 2023

02.02 Doelstelling en totstandkoming

Doel van een duurzaam en toekomstbestendig IHP is om met de schoolbesturen en kinderopvangorganisaties gezamenlijke ambities te formuleren, uitdagingen te benoemen en met elkaar afspraken te maken over de inzet van beschikbare middelen rondom onderwijshuisvesting. Startpunt is een inzicht in de huisvestingsopgave(n), de bouwkundige staat van de gebouwen, leerlingenprognoses, ontwikkelingen rondom het onderwijs en de benodigde huisvesting (het ontwikkelperspectief) voor de lange termijn. Het IHP is daarbij een hulpmiddel om op basis van beleidsuitgangspunten en kaders planmatig naar locaties, omvang, kwaliteit, organisatie en financiering te kijken en hierin de juiste keuzes te kunnen maken.

Binnen de context van deze herijking van het IHP wordt met name ingegaan op toekomstbestendigheid van het onderwijs in relatie tot de fysieke leeromgeving: de gebouwen en het omliggende terrein. Bij gebouwen met een onderwijsfunctie is het IHP een uitermate geschikt instrument om de duurzaamheidsambities op gebouwniveau te concretiseren.

02.03 Sustainable Development Goals (SDG's)

Dit IHP richt zich op het verduurzamen van de onderwijshuisvesting (en kinderopvang) binnen onze gemeente. Hiermee bieden we ruimte voor inclusief, gelijkwaardig en thuisnabij onderwijs.

We geven met de IHP invulling aan de volgende Sustainable Development Goals (SDG's):

- Primair:
  - SDG 4 - Kwaliteitsonderwijs
- Secundair:
  - SDG 3 - Goede gezondheid en welzijn
  - SDG 5 - Gendergelijkheid
  - SDG 8 - Eerlijk werk en economische groei
  - SDG 11 - Duurzame steden en gemeenschappen.

02.04 Strategische huisvestingsafspraken

Doel van het op te stellen IHP is te anticiperen op de toekomstige ontwikkelingen in het onderwijslandschap en in samenspraak met schoolbesturen meerjarige (16 jaar) (investerings)afspraken voor de onderwijsgebouwen vast te stellen. Met dit IHP ontstaat een gezamenlijk beeld van de opgaven voor de onderwijshuisvesting van de toekomst. Door de langere doorkijk (16 jaar in plaats van 4 jaar) worden voor de gemeente investeringen in de huisvesting beter voorzienbaar en beheersbaar. Ook voor schoolbesturen is het van belang om zicht te krijgen op en samenhang te krijgen tussen plannen voor de onderwijshuisvesting. Hierdoor kunnen zij hun onderhoudsactiviteiten daarop afstemmen en kunnen desinvesteringen worden voorkomen. Met het opstellen van een IHP wil de gemeente samen met de schoolbesturen de toekomstige huisvestingsopgaven integraal benaderen en voorkomen dat er ad-hoc beslissingen genomen moeten worden.

02.05 Looptijd en budget

Het belang van een duidelijke planning en financiële kaders bij de uitvoering van de geformuleerde plannen in dit IHP wordt door alle betrokken partijen erkend.

Het IHP heeft een tijdspad waarbij uitgegaan wordt van een fasering van de huisvestingsmaatregelen op de korte-, middellange- en lange termijn. Voor de korte termijn (0-4 jaar) is getracht de plannen zo concreet mogelijk uit te werken. Op de middellange- (5-8 jaar) en lange termijn (9 tot 16 jaar) is er een voorzet gegeven voor de huisvestingsplannen. Deze zijn niet geconcretiseerd. Jaarlijks wordt de gemeenteraad geïnformeerd over de stand van zaken, indien er sprake is van nieuwe ontwikkelingen worden die daarin meegenomen.

Het succesvol implementeren van het IHP is afhankelijk van de beschikbare financiële middelen. Voor de realisatie van de voorgestelde maatregelen is een gedegen budgetplanning opgesteld in samenwerking met de schoolbesturen. Het budget is gebaseerd op een analyse van de huidige financiële

situatie en prognoses voor de komende jaren. Het co-financieren van projecten door de gemeente en schoolbesturen kan projecten in de voorgestelde planning (positief) beïnvloeden.

03 Wettelijk kader

03.01 Zorgplicht

De gemeente heeft een aantal wettelijke taken op het gebied van onderwijs. In de Wet op het Primair Onderwijs (WPO), Wet op het Voortgezet Onderwijs (WVO) en Wet op Expertisecentra (WEC) is een gemeentelijke zorgplicht voor de huisvesting van het onderwijs vastgelegd. Deze zorgplicht houdt in dat de gemeente de verantwoordelijkheid heeft om voldoende en adequate huisvesting beschikbaar te stellen en te financieren voor het PO, (V)SO en VO. De gemeente is vanuit haar zorgplicht verantwoordelijk voor nieuwbouw en uitbreiding (als een school groeit), vervangende nieuwbouw, renovatie na 40 jaar, medegebruik, constructiefouten en herstel in geval van bijzondere omstandigheden. Het schoolbestuur heeft de verantwoordelijkheid van de instandhouding (onderhoud) van hun schoolgebouwen en wordt geacht de huisvesting op een adequate manier te exploiteren en draagt de kosten voor de exploitatie van het gebouw.

03.02 Wetswijziging

Door het ministerie van OCW wordt een wetswijziging onderwijshuisvesting voorbereid. In het wetsvoorstel worden een aantal wijzigingen benoemd. De eerste heeft betrekking op de verplichting voor gemeenten om een IHP op te stellen (zie ook hoofdstuk 01). Daarnaast wordt ten aanzien van renovatie voorgesteld dat, in geval de renovatie leidt tot levensduurverlenging van tenminste 25 jaar, de kosten voor rekening komen van de gemeente. Daarbij worden de kosten die volgens het meerjarig onderhoudsplan (MJOP) voorzien waren in mindering gebracht op de kosten die voor rekening van de gemeente komen. Uitgangspunt is dat de schoolbesturen die kosten voor hun rekening nemen. Verder wordt voorgesteld om het verbod voor PO besturen om te 'investeren in stenen' op te heffen.[2]

03.03 Bekostiging

De gemeente ontvangt vanuit haar zorgplicht een vergoeding via het gemeentefonds voor de bekostiging van nieuwbouw en uitbreiding. Het schoolbestuur ontvangt van de Rijksoverheid via de Lumpsum een Materiele Instandhouding (MI) vergoeding voor het beheer en onderhoud van de onderwijsgebouwen gedurende de exploitatiefase. In de praktijk blijkt de verdeling van verantwoordelijkheden met betrekking tot onderwijshuisvesting niet altijd even logisch.

De gemeente is vrij om in samenspraak met de schoolbesturen eigen afspraken te maken en een eigen beleid te voeren. Het Duurzaam IHP biedt gemeente en schoolbesturen zodoende een kans om een passend antwoord op voorliggende opgaven te formuleren.

Een belangrijk uitgangspunt voor het op te stellen IHP is dat deze redeneert vanuit het principe Total Cost of Ownership (TCO). Dat betekent dat er beslissingen worden genomen op basis van de exploitatielasten van het gebouw over de gehele levensduur. Investeringen aan de voorkant kunnen leiden tot voordelen in de exploitatie. Dit vormt voor schoolbesturen een legitimatie om op verantwoorde wijze bij te dragen aan de investering aan de voorkant. Bij dit uitgangspunt is het belangrijk een

[2] PO-Raad: https://www.poraad.nl/arbeidszaken-bedrijfsvoering/onderwijshuisvesting/internetconsultatie-live-over-wijzigingen-in-wet

aantal nuanceringen aan te brengen. Ten eerste dat de situatie per project anders kan zijn. Daarnaast brengen voordelen in de toekomst onzekerheden met zich mee. Tot slot kan er nog een liquiditeitsuitdaging ontstaan. Als er een voordeel ontstaat tijdens de exploitatie wil dat nog niet zeggen dat bij de start van het project ook voldoende middelen beschikbaar zijn om bij te dragen. Per project bekijken we samen met het betrokken schoolbestuur de financiële situatie en de (on)mogelijkheden.

03.04 Klimaatakkoord

In 2018 hebben de VNG, PO-Raad en VO-raad, vanuit hun gezamenlijke verantwoordelijkheid afspraken gemaakt over de verbetering van de kwaliteit van de onderwijshuisvesting. Deze afspraken gaan onder andere over een betere afstemming van het (Duurzaam) Meerjaren Onderhoudsplan (MJOP) met het IHP, de status van 'renovatie' en een versoepeling van het zogenaamde investeringsverbod voor schoolbesturen. Met het op te stellen IHP dient in samenspraak met de schoolbesturen helder te worden op welke manieren investeringen vanuit de gemeente en schoolbesturen in samenhang en duurzaam ingezet kunnen worden

In 2019 is het Klimaatakkoord opgesteld. In dit Klimaatakkoord is afgesproken om in 2030 voor de gebouwde omgeving (waaronder onderwijsgebouwen) een CO_2-reductie van 49% vergeleken met 1990 te gaan realiseren. Einddoel van het klimaatakkoord is 95% CO_2-reductie in 2050. Als gemeente hebben we de ambitie om in 2030 minimaal 55% aan broeikasgassen (waaronder CO_2) te reduceren en in 2050 energieneutraal te zijn Dit is, door de acht Achterhoekse gemeenten, vastgelegd in het Akkoord van Groenlo en uitgewerkt in de regionale uitvoeringsagenda (die in 2022 is geactualiseerd).

03.05 Overige wetten en regelgeving

Naast hierboven genoemde wetten en regels zijn er nog een aantal relevante wet- en regelgevingen waar in dit IHP rekening meer wordt gehouden. Zo houden we rekening met de Leerplichtwet, waarin de leerplicht van kinderen is vastgelegd, en de Arbowet, die bepalingen bevat met betrekking tot de veiligheid en gezondheid van leerlingen en medewerkers op scholen. Daarnaast hanteren we ook de wettelijke eisen ten aanzien van toegankelijkheid. Ook landelijke richtlijnen en normen worden meegenomen, zoals de Verordening voorzieningen huisvesting onderwijs, die de technische- en functionele eisen voor schoolgebouwen vaststelt. De landelijke Maatlaat voor klimaatadaptief en groen bouwen hanteren we als richtinggevend kader.

Specifiek houden we rekening met de richtlijnen over het binnenklimaat. Op het gebied van duurzaamheid houden we rekening met de afspraken in het Energieakkoord en het Klimaatakkoord. Ook wordt de opheffingsnorm kleine scholen in acht genomen, die is gericht op waarborging van de onderwijskwaliteit en efficiënt gebruik van middelen. De exacte opheffingsnorm kan per regio of gemeente verschillen afhankelijk van lokale omstandigheden en beleid. In Oude IJsselstreek is de opheffingsnorm 23 leerlingen. De instandhoudingsnorm is vanaf 2023 voor 5 jaar vastgesteld op 62 leerlingen.

Aan de wettelijke eisen moet voldaan worden, nu en in de toekomst. De uitdaging is om, binnen de financiële kaders, zo veel mogelijk ambities te realiseren.

04 Uitgangssituatie

04.01 Scholenoverzicht

In de gemeente Oude IJsselstreek zijn 17 scholen die primair onderwijs (PO) aanbieden. Het Almende College omvat 3 gebouwen (Laudis, Isala en Bluemers) en vertegenwoordigt het voortgezet onderwijs binnen de gemeente. De 17 PO scholen vallen onder 5 verschillende schoolbesturen. Elke PO-school heeft een eigen schoolgebouw. Kenmerkend voor de scholenvoorraad van gemeente Oude IJsselstreek is het relatief hoge aandeel kleine scholen. Op dit moment vallen 2 van de 17 scholen onder de instandhoudingsnorm van 62 leerlingen. De kleinere scholen vinden we met name terug in de kleinere kernen. In alle kernen, behalve in Sinderen, is een basisschool gevestigd.

De afgelopen jaren zijn een aantal scholen nieuw gebouwd, daarnaast staan er nog twee nieuwbouwprojecten op de planning (IKC De Wijssel en IKC Silvolde). Deze twee projecten vloeien voort uit het huidige IHP en moeten de komende jaren nog geëffectueerd worden.

04.02 Schoolbesturen

De volgende schoolbesturen zijn actief in de gemeente Oude IJsselstreek.

Accent Scholengroep

Accent biedt Christelijk onderwijs aan binnen de gemeenten Aalten (11 scholen waaronder 1 nevenvestiging), Oude IJsselstreek (4 scholen waaronder 1 nevenvestiging), Winterswijk (3 scholen), en Oost Gelre (1 school).

Paraat Scholen

Paraat Scholen biedt openbaar- en Rooms-Katholiek onderwijs aan en heeft daarnaast nog een samenwerkingsschool en een SBO-school. Paraat Scholen is actief in de gemeenten Montferland (1 school), Oude IJsselstreek (3 scholen), Aalten (2 scholen) en Oost Gelre (10 scholen). Paraat Scholen is in 2021 ontstaan uit een fusie tussen Reflexis Openbaar Basisonderwijs en Stichting LIMA. Op dit moment loopt een fusieproces tussen Paraat Scholen en KBS Silvolde.

Essentius Scholengroep

Essentius is de overkoepelende stichting voor negen Katholieke basisscholen gevestigd in de gemeenten Oude IJsselstreek (8 scholen) en Aalten (1 school).

Stichting Primair Onderwijs Achterhoek (PRO8)

PRO8 biedt Rooms-Katholiek en Algemeen Bijzonder onderwijs in de gemeenten Bronckhorst (3 scholen), Doetinchem (5 scholen), Montferland (6 scholen) en Oude IJsselstreek (1 school).

Katholieke Basisschool Silvolde (KBS Silvolde)

KBS Silvolde biedt Rooms-Katholiek onderwijs aan op een school in de Oude IJsselstreek (de Plakkenberg). Deze school wordt naar verwachting vanaf 2024 samengevoegd met Paraat Scholen en het bestuur van KBS Silvolde houdt op te bestaan (formele besluitvorming hierover moet nog plaatsvinden, daarna is nog goedkeuring door het college vereist).

Stichting Achterhoek VO

Stichting Achterhoek VO vormt het bestuur van zeventien scholen voor Algemeen-Bijzonder voortgezet onderwijs. De scholen bieden samen alle onderwijsniveaus aan op zeventwintig locaties in de gemeenten Aalten (2 locaties), Berkelland (1 locatie), Bronckhorst (2 locaties), Doetinchem (9 locaties), Oude IJsselstreek (3 locaties), Winterswijk (2 locaties) en Zutphen (6 locaties).

04.03 Kwaliteit schoolgebouwen

De kwaliteit van de gebouwen voor het primair onderwijs is vastgesteld aan de hand van een quick scan van de gebouwen en een enquête die is uitgezet onder de medewerkers op de scholen. De scores zijn

niet als uitgangspunt gebruikt maar geven een indicatief beeld. De scores zijn dus niet bepalend voor de volgorde waarin gebouwen worden aangepakt. Die is namelijk bepaald aan de hand van de realisatie van inhoudelijke ambities en de daaruit volgende consequenties voor de huisvesting.

Uit de quick scan en de enquête komt naar voren dat het gebouw van de Woelwaters technisch gezien in de minst goede staat is. Ook de gebouwen van de Leemvoortschool en Bontebrugschool scoren matig.

In de tabel op de volgende pagina zijn de totaal scores van de quick scan en de enquête per school weergegeven. In de bijlagen zijn de gedetailleerde resultaten van de quick scan en enquête opgenomen.

Het Almende College is niet meegenomen in de quick scan. De drie gebouwen van het Almende College kennen elk hun eigen uitdagingen:

- Laudis is in 2020 opgeleverd, in de praktijk loopt men tegen een aantal knelpunten aan (met name indeling van onderwijsruimten) waardoor een interne verbouwing uitgevoerd gaat worden.
- Voor Isala ligt er een opgave om te verduurzamen (SUVIS-subsidie voor aangevraagd) en te upgraden c.q. vernieuwen. In de actuele plannen (uit het vorige IHP) is ook al voorzien in die verduurzamingsopgave.
- De locatie Bluemers wordt nog ten dele gebruikt en maakt onderdeel uit van de herontwikkeling van dat gebied en zal naar verwachting binnen 3 jaar door Almende worden afgestoten als onderwijslocatie. Deze locatie zal onderdeel gaan uitmaken van het project Wesenthorst.

Dynamiek / Kulturhus de Rietborgh
Opvallend is dat Dynamiek uit de QuickScan goed naar voren komt terwijl de resultaten van de enquête een ander beeld laten zien. Het gebouw van Dynamiek ('Kulturhus' de Rietborgh) is gebouwd in 2010 en biedt onderdak aan zowel de school als andere partners. In dit gebouw spelen functionaliteitsproblemen, er zijn veel onbruikbare m² en dat leidt tot exploitatie technische zorgen. Om de exploitatielasten te verminderen, de samenwerking te versterken en uitbreiding van het onderwijs- en zorgaanbod (voor de versterking van inclusiviteit) mogelijk te maken is het van belang dat dit gebouw op korte termijn een interne verbouwing ondergaat.

04.04 Spreiding scholen

De gemeente bestaat uit verschillende (kleine) kernen. De scholen zijn verspreid over de gemeente. Bijlage 4 toont de scholen in de gemeente op de kaart. Een deel van de scholen ligt in kleine kernen en hebben daarom maar een beperkt aantal leerlingen. In hoofdstuk 5 wordt dieper ingegaan op de leerlingaantallen. Het streven is om een evenwichtige en toegankelijke onderwijsinfrastructuur te houden in de gemeente waarbij het aanbod van scholen aansluit bij de daadwerkelijke behoeften van de afzonderlijke kernen. De gemeenschappelijke wens is om het huidige aanbod in de lucht te houden, zolang de onderwijskundige kwaliteit niet in het geding is.

Voor het VO geldt dat leerlingen terecht kunnen op de locaties van het Almende College in Silvolde. In de regio is aanvullend VO-aanbod beschikbaar.

04.05 Overzichtstabel bestaande voorraad

Op de volgende pagina is een overzicht van de scholen opgenomen. De tabel omvat naast de kenmerken ook de HEVO-score en belevingsscore opgenomen.

De HEVO-score toont de resultaten van een quick scan van de schoolgebouwen. Naast de bouwkundige staat van het schoolgebouw zijn in de quick scan ook de onderwijskundige functionaliteit, exploitatie binnenmilieu, veiligheid en uitstraling beoordeeld. Ieder thema wordt op basis van onderliggende criteria voorzien van een score, zie Bijlage 1. Het Almende College, De Plakkenberg en De Wijssel zijn, vanwege

geplande ingrepen, niet meegenomen in het onderzoek van HEVO.

De score Beleving toont de totale score van de enquête die is uitgezet onder de medewerkers van de scholen. In de bijlagen is een uitgebreid overzicht van de enquête resultaten per school opgenomen. De Plakkenberg en de Wijssel zijn, vanwege geplande ingrepen, niet meegenomen in de enquête. Voor een deel van de scholen van Accent Scholengroep zijn niet of niet voldoende reacties op de enquête binnengekomen. Voor die scholen is geen score opgenomen.

School	Bestuur	Denominatie	Plaats	Bouwjaar	BVO (m²)	Score HEVO (score 0 t/m 120)	Score enquête (score 0 t/m 10)
De Meeander (Varsseveld)	Accent Scholengroep	Protestants-Christelijk	Varsseveld	2013	1.532	87,0	-
Oersprong	Essentius	Rooms-Katholiek	Ulft	2016	1.712	82,5	6,8
Dynamiek	PRO8	Algemeen bijzonder	Terborg	2010	2.154	73,0	5,6
IKC Groeituin	Paraat Scholen	Openbaar	Varsseveld	1976	1.812	71,0	7,2
Mariaschool	Essentius	Rooms-Katholiek	Ulft	1968	1.870	71,0	6,1
De Knienenbult	Accent Scholengroep	Protestants-Christelijk	Westendorp	1978	510	64,5	-
De Borckeshof	Essentius	Rooms-Katholiek	Breedenbroek	1974	895	63,5	7,6
De Klimpaal	Essentius	Rooms-Katholiek	Etten	1968	1.195	62,5	6,7
Pius X	Essentius	Rooms-Katholiek	Varsselder	1974	573	62,0	8,1
Sint Martinusschool	Essentius	Rooms-Katholiek	Megchelen	1965	780	62,0	7,4
Walburgis	Essentius	Rooms-Katholiek	Netterden	1921	826	62,0	7,0
De Meeander (Heelweg)	Accent Scholengroep	Protestants-Christelijk	Heelweg	1923	587	60,5	-
Leemvoortschool	Paraat Scholen	Openbaar	Westendorp	1989	537	59,5	6,4
De Woelwaters	Paraat Scholen	Openbaar	Ulft	1984	1.345	59,5	4,4
Bontebrugschool	Accent Scholengroep	Protestants-Christelijk	Silvolde	1973	975	58,0	6,6
De Plakkenberg	KBS Silvolde	Rooms-Katholiek	Silvolde	2025	-	-	-
De Wijssel	Essentius	Rooms-Katholiek	Gendringen	2024	-	-	-
Almende College Isala	Stichting Achterhoek VO	Rooms-Katholiek	Silvolde	1994	6.678	-	5,8
Almende College Laudis	Stichting Achterhoek VO	Rooms-Katholiek	Silvolde	2020	5.560	-	7,2
Almende College Bluemers	Stichting Achterhoek VO	Rooms-Katholiek	Silvolde	1964	4.138	-	6,5

Tabel 3: Overzichtstabel scholen

04.06 Kinderopvang

In de gemeente Oude IJsselstreek zijn 17 kinderdagverblijflocaties (met 506 kindplaatsen), 12 BSO locaties (met 498 kindplaatsen) en 43 gastouders (met 233 kindplaatsen). De locaties zijn verspreid over de verschillende kernen binnen de gemeente. In de kernen Breedenbroek, Megchelen, Netterden, Sinderen en Varsselder is geen kinderopvang- of BSO-locatie.
Hieronder volgt een korte omschrijving per organisatie die in Oude IJsselstreek kinderopvang aanbiedt (zie bijlage 5 voor een geografische weergave).

Humankind

Human Kind is een kinderopvangorganisatie met een divers opvangaanbod en is actief op 500 verschillende locaties verspreid door Nederland. De locaties in de Oude IJsselstreek zijn:

- Varsseveld (BSO Ahoy met 50 kindplaatsen, KDV Op Koers en PO Hummeltje Tummeltje met 40 kindplaatsen alle drie gehuisvest in ICK Groeituin)
- Ulft (gehuisvest in basisschool IKC Oersprong: BSO Stoer met 20 kindplaatsen, BSO Superstoer met 20 kindplaatsen, KDV Oersprong en PO Peutersprong met 32 kindplaatsen, gehuisvest in basisschool de Woelwaters: Middelgraaf met 40 kindplaatsen en Peuteropvang Minigraaf met 16 kindplaatsen)
- Silvolde (BSO Het Speelkwartier met 44 kindplaatsen gehuisvest in het huidige gebouw van basisschool de Plakkenberg, KDV De Toverberg met 43 kindplaatsen en BSO Fun met 44 kindplaatsen)
- Gendringen (De Berenhut met 60 kindplaatsen en KDV Berend Botje en PO Bambino met 101 kindplaatsen)
- Terborg (KDV De Rietpluim en PO Ukkepuk met 57 kindplaatsen en BSO De Bezige Bijen met 50 kindplaatsen gehuisvest in de Rietborgh met basisschool de Dynamiek).

De Kleine Zeester

De Kleine Zeester biedt een huiselijke, kleinschalige professionele opvang op twee locaties:

- Westendorp (Kinderdagverblijf en BSO De Kleine Zeester Westendorp met 40 kindplaatsen gehuisvest in basisschool de Leemvoortschool)
- Silvolde (KDV en BSO De Kleine Zeester met 16 kindplaatsen gehuisvest in basisschool de Bontebrugschool).

Zonnekinderen

Zonnekinderen is een kinderopvangorganisatie actief in verschillende gemeenten in het oosten van Nederland en beschikt over 55 locaties en nog een aantal gastouders met alle soorten opvang van babyopvang tot BSO. In de Oude IJsselstreek heeft Zonnekinderen 2 locaties in Varsseveld (1 locatie IKC De Meeander (BSO) met 68 kindplaatsen en IKC de Meeander (KDV) met 48 kindplaatsen gehuisvest in basisschool IKC De Meeander.

Juut & Co

Juut & Co biedt kleinschalige kinderopvang op 22 locaties in gemeenten in Oost Nederland. In de Oude IJsselstreek heeft Juut & Co locaties in:

- Ulft (2 locaties: een kinderdagverblijf met 51 kindplaatsen en buitenschoolse opvang met 57 kindplaatsen en Juut & Co BSO Ulft Mariaschool met 11 kindplaatsen gehuisvest in de Mariaschool)
- Etten (1 locatie Juut & Co Peuteropvang Etten met 16 kindplaatsen gehuisvest in basisschool de Klimpaal)
- Heelweg (1 locatie Juut & Co Peuteropvang Hupsakee met 16 kindplaatsen).

KinderOpvang De Vlinder

KinderOpvang De Vlinder is een professionele, huiselijke, kleinschalige kinderopvang met 16 kindplaatsen gevestigd in Gendringen.
Deze opvang kenmerkt zich door de extra mogelijke ondersteuning Ouder & Kind door middel van Bewustwordingspraktijk De Vlinder.

Kinderopvang Natuur-luck

Natuur-luck is een kleinschalige kinderopvang in Voorst met 28 kindplaatsen. Deze opvang kenmerkt zich door een duidelijke natuurlijke / groene visie.

05 Leerlingenprognose

05.01 Leerlingenprognose (PO/VO)

Voor de PO scholen is een prognose opgesteld (door Pronexus) van de ontwikkeling van het aantal leerlingen. Uit die prognose komt naar voren dat op lange termijn (10 jaar) het leerlingaantal redelijk stabiel blijft. In oktober 2022 zaten in totaal 2.642 kinderen op school (PO) in gemeente Oude IJsselstreek.

In de prognosecijfers zijn de ambities van de gemeente op het gebied van woningbouw voor de komende jaren nog niet meegenomen. Deze plannen waren/zijn nog te weinig concreet voor het berekenen van de effecten voor de leerlingenprognose. De woningbouwontwikkelingen en mogelijke effecten op de onderwijshuisvesting worden verder toegelicht in hoofdstuk 7.

Uit de prognose kan geconstateerd worden dat een deel van de grotere scholen een lichte groei doormaken. Daarentegen lijkt de kwetsbaarheid van een deel van de kleinere scholen zich te versterken. Deze krimpen volgens de prognose namelijk nog iets. Het is van belang om samen met de besturen te onderzoeken wat deze kwetsbaarheid betekent voor de kwaliteit van het onderwijs en het toekomstperspectief van deze scholen.

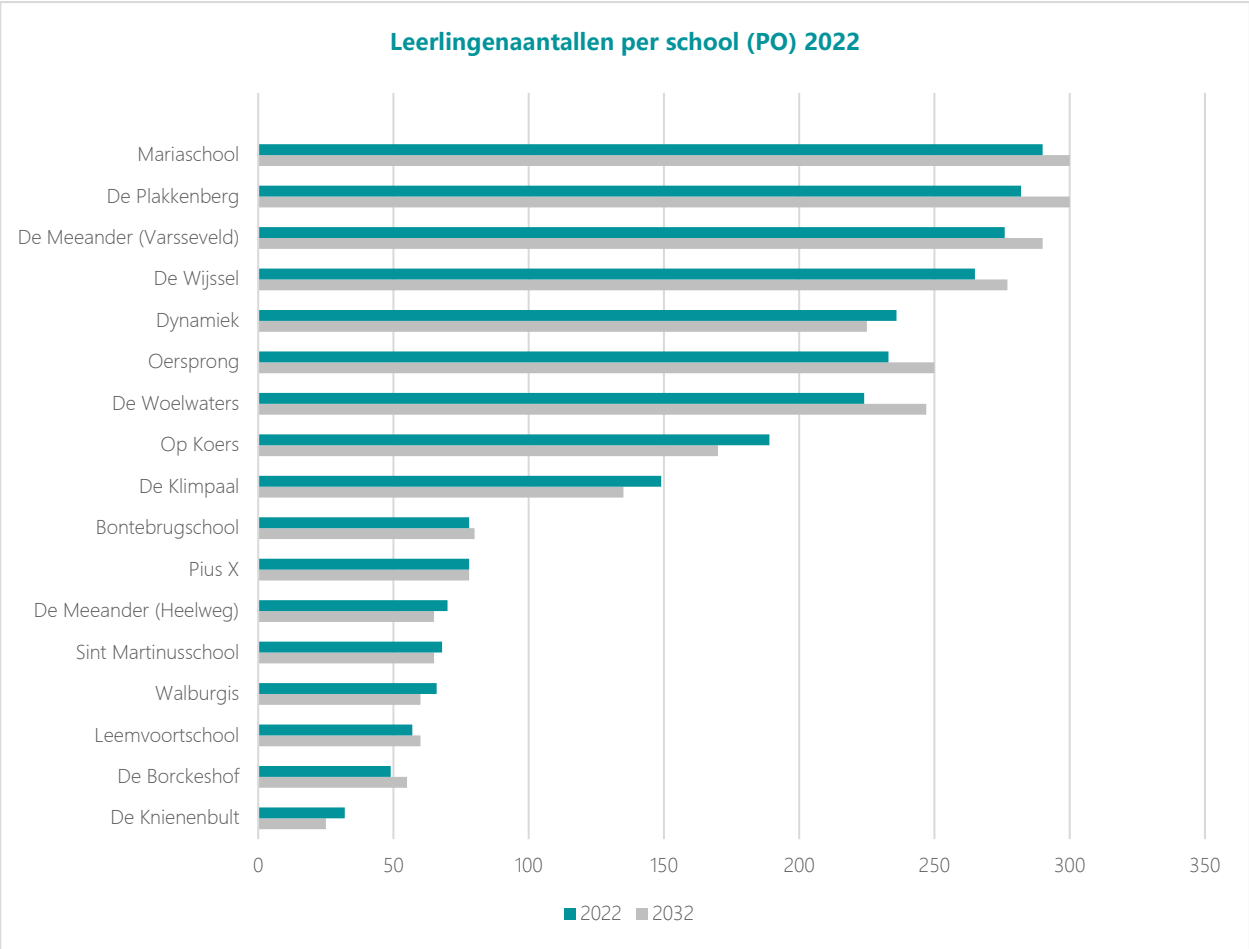

Figuur 1: Leerlingenprognose per school

Veranderingen in leerlingenaantallen zijn onvermijdelijk. Het is daarom van belang dat de schoolgebouwen flexibel inzetbaar zijn om leegstand te voorkomen. Denk hierbij aan partners zoals kinderopvang of jeugdzorg, maar ook aan het vervullen van een bredere functie in het dorp. Dit sluit ook aan bij de gezamenlijke onderwijs ambities die later in dit document aan bod komen.

Met betrekking tot het VO is een lichte daling voorspeld. Tijdens de oktobertelling 2022 had het Almende college in totaal 1.871 leerlingen. De verwachting is dat dit de komende jaren zal dalen naar ongeveer 1.500 leerlingen. Of de geprognotiseerde daling van 30% uiteindelijk volledig optreedt is de vraag. Ontwikkelingen binnen de school hebben echter nog niet bijgedragen aan een stagnatie. De nieuwe directie stuurt bewust op het minimaliseren van de terugloop, onder meer door te (gaan) profileren met praktijk- en omgevingsgericht onderwijs. De ontwikkeling richting een praktijkhavo is daar een mooi voorbeeld van. Binnen elke afdeling is het naar binnen halen van 'buiten' een speerpunt. Almende hoopt zich daarmee op termijn meer te onderscheiden.

Jaar	Leerlingaantal
2022	1.871
2023	1.725
2024	1.589
2025	1.531
2026	1.500
2027	1.500
2028	1.500
2029	1.500
2030	1.500
2031	1.500

Tabel 4: prognose leerlingen Almende College

School	Bestuur	Plaats	BVO (m²)	Leerlingen 2022	Leerlingen 2032	Stijging /daling*
De Plakkenberg	KBS Silvolde	Silvolde	-	282	300	=
Bontebrugschool	Accent Scholengroep	Silvolde	975	78	80	=
De Knienenbult	Accent Scholengroep	Westendorp	510	32	25	▼
De Meeander (Heelweg)	Accent Scholengroep	Heelweg	587	70	65	▼
De Meeander (Varsseveld)	Accent Scholengroep	Varsseveld	1.532	276	290	▲
De Woelwaters	Paraat Scholen	Ulft	1.345	224	247	▲
Leemvoortschool	Paraat Scholen	Westendorp	537	57	60	▲
IKC Groeituin	Paraat Scholen	Varsseveld	1.812	189	170	▼
De Borckeshof	Essentius	Breedenbroek	895	49	55	▲
De Klimpaal	Essentius	Etten	1.195	149	135	▼
Oersprong	Essentius	Ulft	1.712	233	250	▲
De Wijssel	Essentius	Gendringen	-	265	277	▲
Mariaschool	Essentius	Ulft	1.870	290	300	=
Pius X	Essentius	Varsselder	573	78	78	=
Sint Martinusschool	Essentius	Megchelen	780	68	65	=
Walburgis	Essentius	Netterden	826	66	60	▼
Dynamiek	PRO8	Terborg	2.154	236	250	▲
Almende College	Stichting Achterhoek VO	Silvolde	16.369	1.871	1.500	▼

Tabel 5: Leerlingenprognose per school

** stijging / daling 2032 t.o.v. 2022 (tussen -5% en +5% score is gelijk (=))*

05.02 Herkomst leerlingen

De prognosecijfers bieden ook inzicht in de herkomst van de leerlingen per kern. In de bijlagen is een overzicht opgenomen met de herkomst van leerlingen per PO school (zie bijlage 6). In de tabellen hiernaast is per kern het aantal leerplichtige leerlingen (doelgroep) en het aantal leerlingen van de scholen uit de betreffende kern opgenomen. Als voorbeeld: in Ulft wonen 801 leerplichtige kinderen en in de scholen in Ulft zitten opgeteld 757 leerlingen (die dus niet allemaal in Ulft woonachtig hoeven te zijn).

Uit de prognosecijfers komt naar voren dat het grootste deel van de leerlingen in de kleine kernen in hun eigen kern naar school gaat.

De herkomstcijfers zijn gebaseerd op data van DUO (peiljaar 2021/2022). Door het verschil in peiljaren sluit het totaal aantal leerlingen niet helemaal aan op de aantallen in voorgaande paragrafen.

Kern	Leerplichtige kinderen PO	Leerlingen op school
Ulft	801	757
Varsseveld	411	449
Silvolde	385	385
Terborg	361	272
Gendringen	322	285
Etten	155	145
Westendorp	103	88
Heelweg	93	74
Megchelen	93	81
Varsselder	85	76
Breedenbroek	62	52
Netterden	48	55
Totaal	2.919	2.719

Tabel 6: PO - doelgroep en aantal leerlingen per kern (2021/2022)

Kern	Leerplichtige leeringen VO	Leerlingen op Almende
Ulft	498	388
Silvolde	284	231
Gendringen	236	187
Terborg	232	150
Varsseveld	269	110
Megchelen	68	56
Etten	79	49
Sinderen	64	37
Breedenbroek	50	33
Westendorp	40	20
Doetinchem	2.660	18
Azewijn	39	21
Dinxperlo	369	181
Gaanderen	287	157
's-Heerenberg	400	91
Overig	-	144
Totaal	-	1.873

Tabel 7: VO - doelgroep en aantal leerlingen per kern (2021/2022)

05.03 Overmaat

Het geprognosticeerde aantal leerlingen kan via een standaardformule vanuit de Verordening OHV worden omgerekend naar theoretisch ruimtegebruik (200 m² BVO vaste voet per school +5,03 m² BVO per leerling).[3] Het gaat dan om de totale vloeroppervlakte van het schoolgebouw, dus inclusief ruimten als gangen, trappen en wc's. Vervolgens kan deze theoretische ruimtebehoefte op schoolniveau gekoppeld worden aan de daadwerkelijke oppervlakte van het gebouw en kan bepaald worden of er sprake is van overmaat of ondermaat.

Dit betreft nadrukkelijk een theoretische berekening. Er wordt geen rekening gehouden met bijvoorbeeld klasgrootte en de indeelbaarheid van gebouwen. Ter correctie voor dat soort zaken én om invulling te kunnen geven aan onderwijskundige ambities tellen we 10% op bij het berekende bruto vloeroppervlak voor de beoordeling van overmaat, tot een maximum van 100 m² per school.

De onderwijshuisvesting (PO) in de gemeente omvat in totaal 22.557 m² BVO. Op basis van de standaardformule uit de Verordening OHV en de 10% extra m² (tot een maximum van 100 m² per school) moet de onderwijshuisvesting (PO) in de gemeente minimaal 19.924 m² BVO omvatten. Dit betekent dat er theoretisch 2.633 m² BVO overmaat aan onderwijshuisvesting voor het PO in de gemeente bestaat. Dat is circa 12 % van het totaal. Deze normatieve overmaat is ongelijk verdeeld over de scholen. In een aantal scholen is op basis van de theoretische berekening sprake van overmaat. Voor andere scholen geldt dat er sprake is van theoretische ondermaat. In de tabel op de volgende pagina is een overzicht opgenomen van de theoretische overmaat / ondermaat per school.

[3] Instrument Ruimtebehofteberekening 2021, PO Raad, https://www.poraad.nl/model-ruimtebehoefte-basisschool

PO school	Schoolbestuur	Beschikbare ruimte onderwijs (m^2 BVO)	Norm + 10% (m^2 BVO)*	Leerlingen gemiddeld (2022 -2032)	Overmaat (m^2)	Overmaat (%)
Bontebrugschool	Accent Scholengroep	975	657	79	318	33%
De Knienenbult	Accent Scholengroep	510	377	29	133	26%
De Meeander (Varsseveld)	Accent Scholengroep	1.532	1.723	283	-/- 191	-/- 12%
De Meeander (Heelweg)	Accent Scholengroep	587	594	68	-/-7	-/- 1%
De Woelwaters	Paraat Scholen	1.345	1.485	236	-/- 140	-/- 10%
Leemvoortschool	Paraat Scholen	537	543	59	-/- 6	-/- 1%
IKC Groeituin	Paraat Scholen	1.812	1.203	180	609	34%
De Borckeshof	Essentius	895	508	52	387	43%
De Klimpaal	Essentius	1.195	1.005	142	190	16%
Oersprong	Essentius	1.712	1.515	242	197	12%
Mariaschool	Essentius	1.870	1.794	295	76	4%
Pius X	Essentius	573	651	78	-/-78	-/- 14%
Sint Martinusschool	Essentius	780	587	67	193	25%
Walburgis	Essentius	826	569	63	257	31%
De Wijssel (nieuwbouw)	Essentius	2.611	2.611	265	n.v.t. (nieuwbouw)	n.v.t. (nieuwbouw)
Dynamiek	PRO8	2.154	1.459	243	695	32%
De Plakkenberg (nieuwbouw)	KBS Silvolde	2.643	2.643	282	n.v.t. (nieuwbouw)	n.v.t. (nieuwbouw)
Totaal		22.557	19.924	2.663	2.633	12%

Tabel 8: Normatieve leegstand per school (PO) 2022

** tot een maximum van 100 m^2 per school*

06 Scholenvoorraad in perspectief

Zoals in het vorige hoofdstuk uiteengezet omvat de scholenvoorraad in Oude IJsselstreek 17 PO-scholen en 1 VO-school. De PO-scholen vallen onder 5 schoolbesturen. In dit hoofdstuk vergelijken we de scholenvoorraad met landelijke cijfers, vergelijkbare gemeenten en buurgemeenten. Die vergelijking is relevant vanwege de landelijke bekostigings-systematiek. Alle gemeenten krijgen relatief even veel geld voor onderwijshuisvesting. De vraag is of de gemeente Oude IJsselstreek relatief veel of weinig van die middelen uitgeeft aan onderwijshuisvesting. Daarbij kijken we naar het aandeel kleine scholen, de leeftijd van de voorraad en naar het aantal schoolbesturen.

06.01 Kleine PO-scholen

In de gemeente Oude IJsselstreek zijn er 8 PO-scholen met minder dan 100 leerlingen, dat komt overeen met circa 47% van de scholenvoorraad. Landelijk ligt het aandeel kleinere scholen per gemeente fors lager, circa 22%. Wanneer we de vergelijking maken met gemeenten met een gelijke stedelijkheidsklasse als Oude IJsselstreek ('weinig stedelijk') dan ligt het percentage in Oude IJsselstreek ook hoger (circa 47% t.o.v. circa 31%). De stedelijkheidsklassen zijn gebaseerd op de indeling die het CBS op gemeenteniveau hanteert.

Het aandeel kleine scholen in Oude IJsselstreek komt overeen met de stedelijkheidsklasse 'niet stedelijk'. Onder die categorie vallen onder meer alle Waddeneilanden en gemeente Bronckhorst. Andere omliggende gemeenten (Aalten, Oost-Gelre, Montferland, Berkelland en Winterswijk) vallen allemaal in dezelfde stedelijkheidsklasse als Oude IJsselstreek. In bijgevoegde tabellen hebben we het aandeel kleine scholen en het gemiddeld aantal leerlingen per school van de omliggende gemeenten op een rij gezet.

Concluderend kunnen we stellen dat het aandeel kleine scholen in Oude IJsselstreek in absolute zin hoog is maar in vergelijking met andere gemeenten in lijn der verwachting ligt. Met name als de vergelijking gemaakt wordt met omliggende gemeenten is het aandeel kleine scholen niet opvallend hoog (of laag).

Stedelijkheidsklasse	Aandeel kleine scholen	Gemiddeld aantal leerlingen per school
Zeer sterk stedelijk	13%	264
Sterk stedelijk	14%	233
Matig stedelijk	18%	206
Weinig stedelijk	31%	163
Niet stedelijk	46%	131
Gemiddeld	22%	206

Tabel 9: Aandeel kleine scholen per stedelijkheidsklasse

Gemeente	Aandeel kleine scholen	Gemiddeld aantal leerlingen per school
Oude IJsselstreek	47%	155
Aalten	38%	137
Berkelland	48%	119
Bronckhorst	44%	117
Doetinchem	19%	213
Montferland	20%	178
Oost-Gelre	47%	124
Winterswijk	47%	125

Tabel 10: Aandeel kleine scholen omliggende gemeenten

06.02 Leeftijd schoolgebouwen

Om de verduurzamingsopgave in Oude IJsselstreek in perspectief te plaatsen is het relevant om te kijken naar de leeftijdsopbouw van de scholenvoorraad. De gemiddelde leeftijd van alle PO-gebouwen in Oude IJsselstreek is 48 jaar. Landelijk ligt dit gemiddelde op 42 jaar. Dit gemiddelde wordt logischerwijs sterk beïnvloed door monumentale schoolgebouwen (zoals Walburgis en Meeander Heelweg in Oude IJsselstreek). Beter is het daarom om te kijken naar het aandeel gebouwen in de portefeuille dat recent gebouwd is. Die gebouwen zijn al redelijk duurzaam en de investering om die gebouwen verder te verduurzamen zijn naar verwachting beperkt. We houden voor de vergelijking een leeftijd van maximaal 10 jaar (bouwjaar 2013 en later). Twee scholen in Oude IJsselstreek zijn gebouwd na 2013 (Meeander Varsseveld en Oersprong) en nog eens twee scholen zijn in ontwikkeling (IKC De Wijssel en IKC Silvolde). Vier scholen zijn na 2013 grootschalig gerenoveerd: Walburgis, De Klimpaal, Mariaschool en De Meeander Heelweg.

Van de 17 PO-scholen zijn er dus 9 die gekwalificeerd worden als 'oud' (bouwjaar of renovatiejaar voor 2013), dat komt overeen met een aandeel van circa 53%. In vergelijking met het landelijk gemiddelde (circa 90%) is dat aandeel relatief laag. In onderstaande tabel is het aandeel 'oude' gebouwen in vergelijking met omliggende gemeenten opgenomen.

Daarbij is gekeken naar het bouwjaar van de scholen (er is geen inzicht in eventuele renovatiejaren op landelijk niveau).

In de vergelijking met landelijke cijfers en omliggende gemeenten is geen rekening gehouden met de oppervlakte van de scholen. Als gekeken wordt naar de oppervlakte in plaats van het aantal scholen dan ligt het aandeel in Oude IJsselstreek op circa 41%.

Voor de VO-scholen is de vergelijking met andere gemeenten lastiger omdat het maar om twee gebouwen gaat (locatie Bluemers wordt als onderwijslocatie op termijn afgestoten). Laudis is in 2020 gebouwd en is al erg duurzaam. Isala is begin jaren 90 gebouwd en hier ligt een duidelijke opgave voor verduurzaming en vernieuwing.

Gemeente	Aandeel 'oude' PO- scholen
Oude IJsselstreek	53%
Aalten	95%
Berkelland	97%
Bronckhorst	91%
Doetinchem	89%
Montferland	100%
Oost-Gelre	82%
Winterswijk	86%

Tabel 11: aandeel 'oude' scholen omliggende gemeenten

06.03 Aantal schoolbesturen

De 17 PO-scholen in Oude IJsselstreek vallen onder 5 schoolbesturen. In de toekomst worden dit er naar verwachting 4 (De Plakkenberg gaat naar verwachting samen met Paraat Scholengroep). Landelijk ligt het gemiddelde aantal schoolbesturen per gemeente op circa 4,6. Een schoolbestuur heeft daarbij gemiddeld per gemeente circa 3,9 scholen. Voor gemeenten met 20 PO-scholen of minder ligt het gemiddeld aantal besturen op circa 3,6, met een gemiddeld aantal van circa 3,3 scholen per bestuur per gemeente.

Op basis van de vergelijking is de conclusie dat het aantal schoolbesturen dat actief is in Oude IJsselstreek in lijn ligt met andere gemeenten.

Gemeente	Aantal besturen per gemeente	Aantal scholen per bestuur per gemeente
Oude IJsselstreek	5	3,4
Nederland	5	4,6
'kleine' gemeenten*	4	3,9
Aalten	5	3,0
Berkelland	7	3,4
Bronckhorst	7	2,6
Doetinchem	6	3,3
Montferland	5	2,6
Oost-Gelre	3	4,7
Winterswijk	5	3,2

* gemeenten met 20 PO-scholen of minder

Tabel 12: aantal schoolbesturen en scholen per gemeente

06.04 Conclusie

Op basis van bovenstaande vergelijkingen is de conclusie dat de opgave op het gebied van onderwijshuisvesting in Oude IJsselstreek de komende jaren iets onder het gemiddelde ligt van de gemiddelde landelijke opgave en de opgave van vergelijkbare gemeenten. De voorraad omvat een relatief groot aandeel nieuwe scholen, de verduurzamingsopgave voor de komende jaren is daardoor naar verwachting kleiner dan in andere gemeenten. Aan de andere kant is het aandeel kleine scholen (die relatief duur zijn) relatief groot. Het aandeel kleine scholen past weliswaar bij de stedelijkheidsklasse van Oude IJsselstreek maar brengt een duidelijke opgave met zich mee om op die kleine scholen duurzaam onderwijs te borgen.

07 Ontwikkelingen

Zowel op landelijk niveau als op gemeentelijk niveau spelen verschillende ontwikkelingen die van invloed zijn op onderwijs en de onderwijshuisvesting in de gemeente.

07.01 Woningbouw

Binnen de gemeente zijn verschillende woningbouwprojecten voorzien. Naast een aantal inbreidingslocaties zijn vier uitbreidingslocaties bepaald, waarbij in totaliteit ongeveer 2.500 woningen worden gerealiseerd in diverse prijsklassen en voor nader te bepalen doelgroepen (globaal 1/3 starters, 1/3 seniorenwoningen, 1/3 gezinswoningen). Het toevoegen van woningen heeft impact op het aantal leerlingen. Een direct effect is zichtbaar door het toevoegen van woningen waar gezinnen met kinderen komen wonen. Een indirect effect is zichtbaar door gezinswoningen die vrijkomen binnen de gemeente door verhuizingen.

Voor Varsseveld Noord en West voorzien de plannen in een toevoeging van circa 1.000 woningen. Naar verwachting kan de groei van leerlingaantallen die de ontwikkelingen met zich meebrengen niet worden opgevangen binnen de bestaande scholen in Varsseveld. Wat dit concreet gaat betekenen voor de aanpassingen van het bestaande aanbod en mogelijke verplaatsing van locaties dient bij de verdere ontwikkeling van de uitleglocaties meegenomen te worden.

De uitleglocatie Biezenakker in Ulft voorziet in het toevoegen van 400 tot 500 woningen. Binnen Ulft is geen overcapaciteit qua onderwijshuisvesting en een toename in het aantal leerlingen zal waarschijnlijk opgevangen moeten worden door de verschillende scholen binnen de kern. Voor de Oersprong ligt al een uitbreidingsbehoefte gericht op de doorontwikkeling van deze vestiging naar een volwaardig IKC met brede maatschappelijke voorzieningen. Het is van belang dat bij de doorontwikkeling van deze school de (kwantitatieve) effecten van de uitleglocatie gekoppeld worden aan de gewenste inhoudelijke doorontwikkeling van deze locatie.
Daarnaast worden op dit moment plannen ontwikkeld voor de huidige locatie van De Wesenthorst. Het plangebied omvat ook de huidige locatie van de Woelwaters. Er wordt ervan uitgegaan dat De Woelwaters een plek behoudt binnen dit plangebied en dat op korte termijn (0-4 jaar) vervangende nieuwbouw aan de orde is.

07.02 Kinderopvang

Er spelen verschillende ontwikkelingen rondom de kinderopvang in Nederland die van invloed zijn op de samenwerking met de kinderopvang en de IKC vorming. De wet- en regelgeving verandert vaak en dat vraagt om flexibiliteit. Er is momenteel sprake van segregatie rondom de kinderopvang en buitenschoolse opvang: alleen voor kinderen van ouders die aanspraak kunnen maken op kinderopvangtoeslag is buitenschoolse opvang laagdrempelig toegankelijk. En juist die kinderen die na schooltijd een aanbod aan activiteiten nodig hebben zijn veelal de kinderen waarvan de ouders geen aanspraak kunnen of willen maken van buitenschoolse opvang. Hetzelfde geldt voor kinderopvang: dit is enkel laagdrempelig toegankelijk indien er sprake is van ouders met een baan.

De kabinetsplannen om de kinderopvang (bijna) gratis te maken staan op losse schroeven. Door de val van het kabinet is de vraag in welke vorm en wanneer de beoogde veranderingen doorgevoerd gaan worden. Daarnaast bestaat er gerede twijfel of de plannen voor gratis opvang een positieve bijdrage leveren aan het segregatie-probleem.

De inzet van een structurele kinderopvang bij de invulling van onderwijs en opvang voor onze kinderen is essentieel en heeft een plek nodig binnen de gemeente om het aanbod thuisnabij in samenhang met onderwijs en zorg te kunnen aanbieden.

Om kinderen vanuit kleine kernen dezelfde kansen en mogelijkheden te geven bij hun ontwikkelingsweg is kinderopvang in de kleine kernen gewenst. Op welke wijze deze kleinschalige vormen van kinderopvang gerealiseerd kunnen worden is nog een punt van onderzoek. Wel zouden we bij de geconstateerde overmaat van m² BVO in scholen van kleine kernen met voorrang moeten kijken of deze ruimte hiervoor benut zou kunnen worden.

07.03 Maatschappelijke ontwikkelingen

In een aantal kernen van de gemeente Oude IJsselstreek is er sprake van een toenemende achterstandsscore. Dat is een zorgwekkende maatschappelijke ontwikkeling. Bepaalde groepen leerlingen hebben moeite om gelijke educatieve kansen te krijgen. Het wordt erkend dat een aantal kernen met deze ontwikkeling kampen. Echter is deze toename vooralsnog niet van substantiële omvang dat het direct de onderwijshuisvesting beïnvloed. Het is wel van belang dat deze ontwikkeling zich niet doorzet, het streven is om achterstanden te verkleinen en de onderwijskwaliteit te verbeteren.

07.04 Achterstanden ontwikkeling leerlingen

Leerlingen met een achterstand in de ontwikkeling vragen om extra aandacht en in sommige gevallen ook tot aanpassing van de huisvesting. Op gemeentelijk niveau blijft het aantal leerlingen met een ontwikkelachterstand de afgelopen jaren ongeveer gelijk. De schoolbesturen geven aan dat de verwachting is dat dit beeld de komende jaren ook zo blijft. Op dit moment zijn dan ook geen aanpassingen in de onderwijshuisvesting voorzien. Indien in de toekomst het beeld wijzigt kijken we in samenspraak met de schoolbesturen waar gerichte aanpassingen van de onderwijshuisvesting nodig zijn (bijvoorbeeld klassenverkleining, ruimte voor extra interventies).

08 Ambities

In samenspraak met de schoolbesturen zijn de volgende ambities geformuleerd ten aanzien van het onderwijs in Oude IJsselstreek.

1. Inclusiever onderwijs
2. Kansengelijkheid
3. Thuis nabij/spreiding
4. Bredere functie van de school
5. Doorlopende leerlijnen (0 tot 18)
6. Rijk onderwijs
7. Duurzaam (toekomstbestendig) onderwijs
8. Gymlocaties

Bovenstaande ambities zijn hieronder nader uitgewerkt.

1. Inclusiever onderwijs

Zo veel mogelijk kinderen moeten in hun eigen leefomgeving naar het onderwijs kunnen gaan. Er moeten mogelijkheden zijn waar alle kinderen uit de buurt elkaar ontmoeten en leren kennen, met of zonder beperking. De gemeente Oude IJsselstreek streeft naar een zo inclusief mogelijke samenleving en zet daarbij in op meer inclusiviteit, toegankelijkheid en drempelvrij onderwijs en kinderopvang in de buurt, zodat segregatie wordt tegengegaan. We realiseren ons dat deze gemeentelijke ambitie binnen het onderwijs niet altijd te realiseren is maar de gemeenschappelijke inzet van onderwijs, kinderopvang en gemeente is om hierin samen stappen voorwaarts te maken. Soms vraagt het om extra ondersteuning binnen het reguliere onderwijs/kinderopvang, zodat een kind toch in zijn eigen leefomgeving kan blijven. Ondersteuning wordt in de school gehaald en het ondersteuningstraject wordt met inzet van gezamenlijke expertise vormgegeven. Ook bij het bouwen van onderwijshuisvesting wordt er rekening mee gehouden dat kinderen met een beperking in hun eigen leefomgeving naar school kunnen blijven gaan.

2. Kansengelijkheid

Onze ambitie is dat alle jeugdigen in de Oude IJsselstreek met een goede start aan hun toekomst kunnen beginnen. Dat betekent dat wij kansen creëren voor alle jeugdigen, zodat zij - binnen hun eigen mogelijkheden en ongeacht de omgeving waarin zij opgroeien - zich optimaal kunnen ontwikkelen en een succesvolle schoolloopbaan kunnen hebben. Ook willen we belemmeringen in de ontwikkeling en onderwijsloopbaan van jeugdigen voorkomen, signaleren dan wel bestrijden. Deze ambitie is op dit moment, nu professionals en onderzoekers constateren dat de verschillen tussen kinderen toenemen en de kansengelijkheid ten gevolge van de coronacrisis nog verder lijkt te zijn versterkt, nog actueler geworden en heeft meer prioriteit gekregen.

3. Thuis nabij/spreiding

Kwaliteit van het onderwijs staat voorop. Ieder kind mag de beste versie van zichzelf worden en wij zorgen ervoor dat ieder kind tot zijn recht komt. We streven ernaar om alle jeugdigen passende ondersteuning te bieden zodat zij zich optimaal kunnen ontwikkelen, niet alleen op het cognitieve gebied, maar ook op sociaal emotioneel vlak, met executieve functies en motorische vaardigheden. Ieder kind is uniek en onze focus ligt op de jeugdigen die buiten ‘het gemiddelde’ vallen. Voor jeugdigen met een specifieke onderwijsbehoefte worden door het onderwijs vanuit de Wet op passend onderwijs zo passend mogelijk onderwijs gerealiseerd. De spreiding van de onderwijsvoorzieningen binnen de gemeente Oude IJsselstreek sluit zoveel mogelijk aan bij de spreiding van de bewoners over de gemeente in de diverse kernen. Daarnaast wordt rekening gehouden met de bestaande onderwijsvoorzieningen binnen "thuisnabije" afstand van de bewoners en wordt behoud van deze voorzieningen bevorderd, zolang het inhoudelijk verantwoord is..

4. Bredere functie van de school

Goed onderwijs is een belangrijk fundament in onze samenleving, de betekenis daarvan zien we echter in een breder perspectief. Elke school vormt een ontmoetingsplek en maakt onderdeel uit van een netwerk van voorzieningen. We bieden gelijkwaardige kansen om een goed toekomstperspectief en keuzevrijheid aan al onze leerlingen te bieden. Ons onderwijsaanbod speelt dynamisch in op ontwikkelingen in de maatschappij. De ontwikkeling van onze maatschappij en onze positie in de wereld vragen om innovatie. Wij willen een voedingsbodem zijn voor innovatie en ruimte bieden aan nieuwe ontwikkelingen. Elk schoolbestuur vertaalt dat op zijn eigen manier maar zodanig dat wij gezamenlijk een samenhangend, dekkend en flexibel aanbod waarborgen

Wijkgericht werken

In sommige wijken is zoveel complexiteit en multiproblematiek in de gezinnen dat een integrale afstemming van ondersteuning nodig is die verder gaat dan de het kind en zijn/haar gezin. Het gaat hierbij namelijk ook om de omgeving waarin de jeugdige opgroeit. Op een aantal scholen is een concentratie te zien van jeugdigen (en gezinnen) in kwetsbare posities. Deze scholen bevinden zich met name in Terborg, Ulft en Silvolde maar ook in Gendringen en Varsseveld zien we een toename. In deze gebieden (te starten bij Terborg) wordt een gebiedsgerichte inzet opgezet op tenminste de volgende drie sporen:

- Het bij elkaar brengen van betrokken partners en gezamenlijke ontwikkelen van (preventieve) interventies die passen bij de problematiek in het gebied.
- Begeleiding van gezinnen, met aandacht voor het gezinssysteem en het intergenerationele patronen.
- De ervaringen op casus niveau gebruiken voor systeeminterventies op beleids- en organisatieniveau.

5. Doorlopende leerlijnen (0 tot 18)

Wij streven ernaar dat kinderen zo min mogelijk hinder ondervinden van de overgangen die in ons onderwijssysteem zitten. Overstappen als van de voorschoolse voorziening naar de basisschool, van de basisschool naar het voortgezet onderwijs, maar ook van de ene naar de andere groep en van het onderwijs naar de arbeidsmarkt. Ook voor ouders doen we ons best om de overgangen zo soepel mogelijk te laten verlopen. We richten onze systemen zo in dat bij een overdracht van een kind, ouders maar één keer hun verhaal hoeven te vertellen en dat ze zo min mogelijk formulieren hoeven in te vullen.

We streven naar inhoudelijke afstemming tussen de betrokken partijen en zoeken in de kader naar mogelijkheden inhoudelijke of fysieke koppelingen (IKC vorming, verkenning mogelijkheden tienercollege).

Als professionals en organisaties streven we ernaar om onze werkzaamheden nog beter op elkaar af te stemmen en om onze samenwerking te optimaliseren. Hierdoor kunnen we sneller en adequater passende ondersteuning bieden. We streven ernaar om 'hobbels' te voorkomen en als er toch extra ondersteuning nodig is: preventieve ondersteuning waar het kan, curatieve ondersteuning waar het nodig is.

We zetten ons in om wachttijden en wachtlijsten te voorkomen, dan wel zo snel als mogelijk op te heffen. We streven om zoveel mogelijk leerlingen thuisnabij onderwijs in Oude IJsselstreek aan te bieden. We bieden een passende ondersteuning als een kind echt niet naar school kan gaan. We zorgen ervoor dat geen jeugdige thuis zit zonder perspectief op een vervolg in zijn schoolloopbaan.

Ouders spelen een belangrijke rol bij de zoektocht naar passende ondersteuning, zodat we met elkaar kinderen een veilige, sociale omgeving kunnen bieden. We gaan de drempels voor ouders verlagen zodat zij op tijd een hulpvraag aan durven te geven en ondersteuning te aanvaarden. We houden rekening met het ouderperspectief en proberen ons in hen te verplaatsen. Bij meerdere hulpvragen in een

gezin (multi probleem gezinnen) zoeken we naar afstemming en wordt de ondersteuning integraal ingezet.

6. Rijk onderwijs

We streven naar rijk onderwijs binnen de gemeente Oude IJsselstreek. Dat doen we aan de hand van drie thema's, die worden hieronder toegelicht.

Een krachtig aanbod aan ontmoetings- en ontwikkelingsactiviteiten

Een kind is van nature nieuwsgierig en sociaal en moet de gelegenheid hebben om te ontmoeten, samen te zijn, te spelen, te bewegen en zich te ontwikkelen. Voor iedere jeugdige ontwikkelen we een breed aanbod aan activiteiten, waarbij we spreken van een krachtig aanbod als de activiteiten tegemoetkomen aan de brede talentontwikkeling van jeugdigen en er ondersteuning mogelijk is van een professional. We creëren voor alle jeugdigen een aanbod, onder- en na schooltijd. Hierbij hebben we specifieke aandacht voor de segregatie die er speelt rondom de kinderopvang en buitenschoolse opvang.

Een goede taal- en leesontwikkeling

We streven naar een stimulerende taalomgeving voor alle jeugdigen. Taalzwakke jeugdigen krijgen een 'taalbad', bijvoorbeeld jeugdigen in de voor- en vroegschoolse educatie of vluchtelingkinderen. De samenwerking met de bibliotheek is hierbij logisch. Ook hier speelt de segregatie rondom kinderopvang en buitenschoolse opvang een rol.

Weerbaarheid

We streven er naar dat onze jeugdigen weerbaar zijn, zodat zij de lastige situaties die op hun levenspad komen het hoofd kunnen bieden (veerkracht). Onze jeugdigen zijn in staat om met de eisen van de samenleving om te gaan, zelfstandig keuzes te maken en met tegenslagen om te gaan. De jeugdigen in de Oude IJsselstreek kennen zichzelf en zijn zelfverzekerd: ze hebben eigenwaarde en kunnen zelfstandig keuzes maken. Ze hebben het vermogen om hun eigen wensen, gedachten en gevoelens naar anderen goed te verwoorden en kunnen opkomen voor zichzelf. Ze kunnen hun grens aangeven en de grenzen van een ander respecteren.

7. Duurzaam (toekomstbestendig) onderwijs

We zetten in op duurzaam onderwijs en onderwijshuisvesting die daarbij past. Duurzaamheid vullen we daarbij breed in, we kijken niet alleen naar energie en klimaat. We streven naar toekomstbestendig onderwijs en onderwijshuisvesting. Dat betekent dat schoolgebouwen niet alleen moeten voldoen aan de duurzaamheidsdoelstellingen op het gebied van energieprestatie en binnenmilieu maar ook dat de continuïteit van het onderwijsaanbod gegarandeerd is en dat er sprake is van een goede borging in de direct omgeving.

8. Gymlocaties

Het verzorgen van huisvesting voor het onderwijs is een verplichting van de gemeente. Daar valt ook het verzorgen van ruimte voor gymnastiekonderwijs onder. De gemeente dient er voor te zorgen dat er voldoende capaciteit is voor het gymnastiekonderwijs binnen redelijke afstand en dat deze ruimte geschikt is voor het geven van onderwijs.

Daar waar binnen dit IHP gesproken wordt over een structurele aanpassing (nieuwbouw, renovatie, herinrichting) van de onderwijshuisvesting zal de huisvesting van het gymnastiekonderwijs daar bij worden betrokken.

Bij het opstellen van het huidig IHP is nog onvoldoende zicht op de onderhoud- en vervangingsopgave voor het huidige aanbod van gymnastiekvoorzieningen voor het onderwijs als onderdeel van het totale aanbod aan sportaccommodaties binnen de gemeente. Geconstateerd wordt dat de gymvoorzieningen in de kleine kernen als gevolg van de daling van de leerlingen een overmaat kennen. Wat dit betekent voor de exploitatie en instandhouding van deze locaties dient in een breder kader van leefbaarheid en aanwezigheid van de voorzieningen worden bekeken.

09 Kaders

Gemeente Oude IJsselstreek heeft een aantal kaders geformuleerd waarbinnen de gestelde ambities op het gebied van huisvesting gerealiseerd moeten worden. Die kaders zijn hieronder opgesomd en nader toegelicht.

1. Aanpak duurzaam kwalitatief goed onderwijs is leidend

Voor ingrepen in de bestaande voorraad is de aanpak vanuit duurzaamheidsoogpunt leidend (zonder daarbij de continuïteit van het onderwijs uit het oog te verliezen). We investeren in duurzame gebouwen, niet alleen op het gebied van klimaat en energie maar ook ten aanzien van exploitatie en kwaliteit.

We investeren alleen in gebouwen die op lange termijn (15 jaar en verder) voldoende stabiliteit laten zien. Daarbij beoordelen we in ieder geval de prognose van de leerlingaantallen en sturen we op een exploitatie waarbinnen gemeente en schoolbestuur samen in staat zijn om de financiële verplichtingen op de lange termijn na te komen.

2. Verduurzaming vindt plaats op natuurlijke momenten, dan nemen we ook eventuele andere investeringen/renovaties mee.

We verduurzamen de schoolgebouwen op natuurlijke momenten. Bijvoorbeeld als een CV-installatie aan vervanging toe is, dan vervangen we deze voor een duurzamere variant. We gaan goedwerkende installaties die nog niet afgeschreven zijn niet vroegtijdig vervangen. We streven naar bundeling van ingrepen om zo ineens een flinke slag te kunnen maken in de verduurzaming. We nemen bij een verduurzamingsproject ook eventuele functionele / onderwijskundige aanpassingen mee die vereist zijn.

3. Huisvestingsnorm = 110% van wettelijke norm

We hanteren het uitgangspunt dat 110% van de wettelijke norm (tot een maximum van 100 m² per school) passend is. Het surplus op de norm (10% tot een maximum van 100 m² per school) is bedoeld voor invulling van onderwijskundige aanvullingen en overige ambities en minder efficiënte gebouwen (lagere FNO dan gemiddeld). Deze normstelling geldt zowel voor bestaande scholen als voor in de toekomst nieuw te bouwen scholen.

4. Bij verduurzaming / renovatie brengen we gebouw terug naar de maat

Bij een ingreep in een gebouw brengen we het gebouw terug naar de maat (110% van wettelijke norm). De overmaat aan m² onttrekken we aan de onderwijsvoorraad. We houden daarbij rekening met de bouwtechnische mogelijkheden van het gebouw.

5. Bij invulling overmaat kijken we eerst naar onderwijs- en zorg gerelateerde functies.

In geval van overmaat en onttrekking van een deel van het gebouw aan de onderwijsvoorraad (zie onder 4) kijken we voor de invulling eerst naar onderwijs- en zorg gerelateerde functies. Indien dat niet leidt tot (volledige) invulling van de overmaat kijken we naar overige functies.

6. We voegen geen m² toe aan de voorraad (behalve uit reguliere groei).

We hebben voldoende m² in relatie tot het aantal leerlingen, extra m² kunnen alleen gerealiseerd worden uit reguliere groei of als elders (op termijn) m² worden verminderd.

7. Bij investeringen in duurzaamheid hanteren we het uitgangspunt dat 15% van de kosten uit het onderhoudsbudget komt en 15% wordt terugverdiend in lagere energielasten.

De gemeente streeft bij (verduurzamings-)renovaties naar co-creatie met de schoolbesturen door vrijvallende budgetten uit het MJOP te benutten maar ook toekomstige besparingen in de exploitatiekosten mee te nemen. Dit om zo meer projecten in een kortere tijd te kunnen realiseren.

Voor investeringen in duurzaamheid in bestaande gebouwen hanteren we het uitgangspunt dat 15% van de kosten gedekt kan worden uit het onderhoudsbudget van het schoolbestuur. Een deel van de investeringen betreft immers reguliere vervanging, zoals het vervangen van een bestaande ketel door een meer duurzame variant. Het kengetal is gebaseerd op de Routekaart van de VNG[4].

Daarnaast hanteren we het uitgangspunt dat 15% van de kosten voor verduurzaming gedekt kunnen worden door lagere energielasten (na investering). Het verbruik neemt af na verduurzaming, dit heeft lagere exploitatielasten voor het schoolbestuur tot gevolg. Ook dit kengetal is gebaseerd op de Routekaart van de VNG. Voor het energieverbruik geldt dat we het verbruik monitoren na investering, mocht het verbruik minder dan 15% afnemen dan vindt verrekening plaats.

De uitgangspunten zoals hierboven benoemd toetsen we uiteraard aan de praktijksituatie per project en kunnen leiden tot een aanpassing van deze uitgangspunten (hoogte bijdrage en moment van cofinanciering)

8. Voor kinderopvang streven we naar een stabiel aanbod met een goede spreiding

We streven naar een breed dekkend aanbod van kinderopvang binnen de gemeente. Ook in de kleine kernen moet kinderopvang (in kleinschalige vorm) toegankelijk zijn.
We zoeken de samenwerking met partners die langjarig kinderopvang / buitenschoolse opvang willen aanbieden binnen de gemeente

9. We streven naar een stabiele investeringslast voor onderwijshuisvesting

De investeringsopgave voor de komende jaren is fors. We streven naar een stabiele last voor de gemeentelijke begroting en voor de schoolbesturen.. Dat betekent dat niet alles tegelijk kan en dat we investeringen 'uitsmeren' in de tijd.

10. We maken onderscheid in vier tranches.

Voor de planvorming maken we onderscheid in vier tranches:

- Tranche 0: projecten huidig IHP
- Tranche 1: 0-4 jaar (2023 t/m 2027)
- Tranche 2: 5-8 jaar (2028 t/m 2031)
- Tranche 3: 9-16 jaar (2032 t/m 2039)

De plannen van het huidige IHP die nog in uitvoering zijn vallen onder tranche 0. De plannen in de eerste tranche zijn concreet en we hebben de te verwachten investeringskosten in beeld. Voor de plannen uit de tweede tranche is die zekerheid en het inzicht in de kosten al een stuk minder. Voor de derde tranche is de duidelijkheid logischerwijs nog minder groot. Alle gebouwen komen in een van de drie tranches aan bod (mits voldaan wordt aan de overige kaders). Binnen nu en 16 jaar gaan we in elke school wel iets doen aan duurzaamheid, al dan niet kleinschalig. Wanneer we verder doorkijken na 2039 dan komt de verdere verduurzaming van de portefeuille in beeld (om te voldoen aan de wettelijke verplichtingen voor 2050).

11. Uitwerking van het IHP staat niet op zich maar is onderdeel van een integrale aanpak

De uitwerking en realisatie van het IHP koppelen we nadrukkelijk aan actuele en bredere thema's die spelen. Met de investeringen/aanpassingen in het onderwijsvastgoed willen we een inhoudelijke bijdrage aan die thema's leveren en/of hiervan de drager vormen.

[4] Sectorale Routekaart Gemeentelijk Maatschappelijk Vastgoed, Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG), april 2020

10 Plannen

10.01 Plannen per tranche

Op basis van de wettelijke taken en verantwoordelijkheden, geformuleerde ambities en spelregels en de uitgangssituatie per school zijn ingrepen en investeringen per school geformuleerd. Voor de ingrepen maken we onderscheid in vier tranches (huidig IHP, 0-4 jaar, 5-8 jaar en 9-16 jaar). Hoe meer de plannen in de toekomst liggen des te minder concreet zijn de plannen en planning.

In de eerste tranche is een totale investering voorzien van circa € 16,0 miljoen. Voor het terugbrengen van de overmaat in De Borckeshof en de Sint Martinusschool is nog geen bedrag opgenomen. De kosten zijn sterk afhankelijk van de inhoudelijke invulling (sloop, invulling met maatschappelijk gebruik, commerciële verhuring). Op de inhoudelijke invulling is op dit moment nog geen concreet zicht. Wel is voor die scholen een bedrag opgenomen voor de verduurzamingsopgave.

Bij de bepaling van de hoogte van de investeringen is nog geen rekening gehouden met investeringen die nodig zijn om de groei in leerlingen te faciliteren die het gevolg zijn van woningbouwontwikkelingen. Reden hiervoor is dat tegenover de investeringen die daarvoor nodig zijn ook extra middelen beschikbaar komen ten gevolge van de toename in leerlingen.

De actuele situatie van De Knienenbult maakt dat het schoolbestuur momenteel onderzoekt op welke wijze de onderwijskwaliteit van De Knienenbult behouden kan worden voor de gemeente.

Op de volgende pagina is een overzicht opgenomen van de plannen per tranche. De plannen per school uit de eerste tranche worden daarna nader toegelicht.

School	Schoolbestuur	Plan	Start planvorming	Realisatie	Investering (miljoen €)
Tranche 0 – huidig IHP					
IKC de Wijssel	Essentius	Nieuwbouw	-	2024	8,3
IKC Silvolde	KBS Silvolde	Nieuwbouw	-	2025	10,9
Totaal					19,3
Tranche 1 – 2024 t/m 2027					
Almende locatie Isala	Almende college	Verduurzamen	2023-2024	n.t.b.	3,4
De Woelwaters	Paraat Scholen	Nieuwbouw	2023-2024	n.t.b.	7,4
Dynamiek	PRO8	Renovatie & overmaat aanpakken	2024-2025	n.t.b.	3,5
Oersprong	Essentius	Uitbreiding	2025-2026	n.t.b.	0,7
De Borckeshof	Essentius	Verduurzamen & overmaat aanpakken	2025-2026	n.t.b.	0,5
Sint Martinusschool	Essentius	Verduurzamen & overmaat aanpakken	2026	n.t.b.	0,5
Totaal					16,0
Tranche 2 – 2028 t/m 2031					
IKC Groeituin	Paraat Scholen	Nieuwbouw	2024	n.t.b.	6,3
De Meeander (Varsseveld)	Accent Scholengroep	Uitbreiding	2024	n.t.b.	0,7
Pius X	Essentius	Uitbreiding	n.t.b.	n.t.b.	0,8
Bontebrugschool	Accent Scholengroep	Verduurzamen & overmaat aanpakken	n.t.b.	n.t.b.	0,6
De Klimpaal	Essentius	Verduurzamen	n.t.b.	n.t.b.	0,5
Mariaschool	Essentius	Verduurzamen	n.t.b.	n.t.b.	0,7
Totaal					9,6
Tranche 3 – 2032 t/m 2039					
De Meeander (Heelweg)	Accent Scholengroep	Verduurzamen	n.t.b.	n.t.b.	0,4
De Knienenbult	Accent Scholengroep	Verduurzamen	n.t.b.	n.t.b.	PM
Leemvoortschool	Paraat Scholen	Verduurzamen	n.t.b.	n.t.b.	0,3
Walburgis	Essentius	Verduurzamen	n.t.b.	n.t.b.	0,5
Totaal					1,2

Tabel 13: plannen per school

10.02 Plannen per school

Almende locatie Isala

Plan	Verduurzamen
Investering totaal	€ 3.400.000
Start planvorming	2023-2024
Kern	Silvolde
Schoolbestuur	St. Achterhoek VO
Bouwjaar	1994
Renovatie	
Type	
Denominatie	Rooms-Katholiek
Technische kwaliteit	-
Kwaliteitsbeleving	5,8
Leerlingen (okt 2022)	
Leerlingen (2032)	
BVO gebouw (m^2)	
BVO onderwijs (m^2)	8.208
BVO noodlokalen (m^2)	
BVO gym (m^2)	
BVO kinderopvang (m^2)	
BVO ruimtenorm + 10% (m^2)	
Overmaat (m^2)	
Overmaat (%)	

De locatie Isala is gebouwd in 1994 en is bijna 30 jaar oud. Een schoolgebouw gebouwd onder architectuur met een eigen uitstraling, maar onder de maat als het gaat over de bouwfysische kwaliteit van dit gebouw.

Voor deze locatie heeft Almende in 2021 een SUVIS aanvraag gedaan om te komen tot een aanpassing van de ventilatievoorzieningen waarbij een luchtverversingscapaciteit van ten minste 6 dm^3/s per persoon of een CO_2-concentratie van maximaal 1.200 ppm (parts per million), wordt gerealiseerd. Voor deze aanvraag was een bedrag van circa € 1,5 miljoen begroot, op basis waarvan het Rijk een subsidie van € 450.000 heeft toegekend (30% budget) en de gemeente circa € 300.000 (20%) heeft toegezegd. Om dit project te kunnen realiseren zijn ook de nodige bouwkundige werkzaamheden noodzakelijk en door deze omvangrijke aanpassing van het gebouw wordt het wenselijk geacht om het project te verbreden om de kwaliteit van dit gebouw integraal te verbeteren en daarmee de levensduur van het gebouw te verlengen met minimaal 15 jaar.

Voor het verduurzamen van dit schoolgebouw wordt uitgegaan van een bedrag van € 600 per m^2 BVO. Het totaalbudget is op basis van 8.208 m^2 BVO circa € 4,9 miljoen. Ten behoeve van dit budget is reeds een bedrag beschikbaar vanuit de SUVIS aanvraag van circa € 1,5 miljoen. Resteert een bedrag van € 3,4 miljoen. Er vanuit gaande dat het schoolbestuur een bijdrage levert van 30% (inzet reserveringen onderhoud en verlaging energiekosten), wat een bedrag van € 1 miljoen betreft, resteert voor de gemeente een investeringsbedrag van € 2,4 miljoen.

De Woelwaters

Plan	Nieuwbouw
Investering totaal	€ 7.400.000
Start planvorming	2023-2024
Kern	Ulft
Schoolbestuur	Paraat Scholen
Bouwjaar	1984
Renovatie	2004
Type	Londo voorraad
Denominatie	Openbaar
Technische kwaliteit	59,5
Kwaliteitsbeleving	4,4
Leerlingen (okt 2022)	224
Leerlingen (2032)	247
BVO gebouw (m^2)	1.205
BVO onderwijs (m^2)	1.345
BVO noodlokalen (m^2)	140
BVO gym (m^2)	
BVO kinderopvang (m^2)	72
BVO ruimtenorm + 10% (m^2)	1.485
Overmaat (m^2)	-89
Overmaat (%)	-7%

De bouwtechnische kwaliteit van het schoolgebouw van De Woelwaters in Ulft is al jaren een punt van aandacht. Bij de actuele schouw van het gebouw is dit wederom geconstateerd en is vastgesteld dat deze school aan het einde van zijn levensduur is en vervanging aan de orde is. De Woelwaters is onderdeel van de planvorming rondom De Wesenthorst. Voor De Woelwaters wordt een nieuwe plek binnen dit totale plangebied gezocht, die past binnen de totale herontwikkeling van dit gebied.

Bij de realisatie van de nieuwbouw van De Woelwaters wordt uitgegaan van de realisatie van een IKC, waarbinnen zowel onderwijs en kinderopvang zal worden gehuisvest. Op basis van de actuele gegevens wordt vooralsnog uitgegaan 1.855 m^2 BVO school (inclusief een speellokaal voor de invulling van gymonderwijs voor de onderbouw) en 250 m^2 BVO voor de kinderopvang.

Op basis van de huidige marktprijs van € 4.000 per m^2 BVO betekent dit een investeringsbudget van bijna € 7,4 miljoen, waarbij € 1 miljoen (m^2 kinderopvang) via de kostendekkende verhuur aan kinderopvang gedekt kan worden.

Dynamiek

Plan	Renovatie & overmaat aanpakken
Investering totaal	€ 3.500.000
Start planvorming	2024-2025
Kern	Terborg
Schoolbestuur	PRO8
Bouwjaar	2010
Renovatie	-
Type	Bouwbesluit
Denominatie	
Technische kwaliteit	73
Kwaliteitsbeleving	5,6
Leerlingen (okt 2022)	236
Leerlingen (2032)	225
BVO gebouw (m^2)	
BVO onderwijs (m^2)	2.154
BVO noodlokalen (m^2)	
BVO gym (m^2)	
BVO kinderopvang (m^2)	
BVO ruimtenorm + 10% (m^2)	1.495
Overmaat (m^2)	659
Overmaat (%)	31%

In 2010 is in Terborg een MFA gebouwd voor diverse organisaties. Deze organisaties werken vanuit een maatschappelijke opdracht voor kinderen en volwassenen uit Terborg of de directe omgeving. De diverse kernpartners zijn vertegenwoordigd in Stichting Rietborgh Beheer. Doel van deze stichting is het bevorderen van de samenwerking van de kernpartners.

Diverse maatschappelijke en financiële ontwikkelingen/veranderingen maakten het noodzakelijk dat het bestuur zich de afgelopen jaren intensief heeft gericht op de (formele) verhoudingen binnen het pand met de daaruit voortvloeiende financiële en organisatorische rollen en verplichtingen. Om daar helderheid in te verkrijgen is nauw samengewerkt met Wonion en de gemeente Oude IJsselstreek. Beide organisaties hebben een rol in het structureel oplossen van genoemde problematiek. Wonion als eigenaar/huisbaas en de gemeente als facilitator van de school (afkoop van de huur voor 40 jaar) en exploitant van de gymnastiekzaal. Tevens heeft de gemeente een opdracht als het gaat om de maatschappelijke/sociale rol, die de Rietborgh heeft voor de stad en de gemeente Oude IJsselstreek.

Dynamiek heeft als school een forse (theoretische) overmaat van 659 m^2 BVO. Daarnaast heeft de school formeel nog de onderhoudsverplichting voor 692 m^2 BVO van het algemene gedeelte van het Kulturhus De Rietborgh.

Doelstelling is om te onderzoeken op welke wijze het Kulturhus De Rietborgh meer ruimte kan creëren voor een verbreding van het onderwijs met meer zorg én voor ondersteunende dienstverlening voor de omliggende wijk. Voor dit project is een budget van € 3,5 miljoen opgenomen voor de herinrichting en hergebruik van het overschot van 1.351 m^2 BVO van Dynamiek. Afhankelijk van de uitwerking van deze aanpak en uitbreiding van het aanbod, zal helder worden of wellicht een deel van deze investering middels huurinkomsten gedekt wordt.

Oersprong

Plan	Uitbreiding
Investering totaal	€ 720.000
Start planvorming	2023-2024
Kern	Ulft
Schoolbestuur	Essentius
Bouwjaar	2016
Renovatie	
Type	Bouwbesluit
Denominatie	Rooms-Katholiek
Technische kwaliteit	82,5
Kwaliteitsbeleving	6,8
Leerlingen (okt 2022)	233
Leerlingen (2032)	250
BVO gebouw (m^2)	
BVO onderwijs (m^2)	1.712
BVO noodlokalen (m^2)	
BVO gym (m^2)	
BVO kinderopvang (m^2)	
BVO ruimtenorm + 10% (m^2)	1.556
Overmaat (m^2)	156
Overmaat (%)	9%

Het kindcentrum Oersprong in Ulft is in 2016 gerealiseerd, waarbij de inrichting van het gebouw gebaseerd was op het onderwijskundig concept van Unitonderwijs. Dat heeft geresulteerd in relatief kleine klaslokalen en grote gemeenschappelijke leerpleinen. Een aantal jaar na de realisatie van de school is dit concept losgelaten en is gedifferentieerd onderwijs vanuit een thuisbasis weer de basis geworden van het onderwijs. De consequentie van deze keuze is dat dit schoolgebouw theoretisch wel voldoende m^2 BVO heeft, maar deze niet doelmatig ingezet kunnen worden voor onderwijs.

In de doorontwikkeling van deze locatie van kindcentrum naar een integraal kindcentrum is behoefte aan de uitbreiding van de school met circa 180 m^2 BVO (met name drie groepsruimten en bijbehorende ruimtes). Die ruimte is nodig voor multifunctioneel gebruik door het onderwijs, de kinderopvang en sociaal maatschappelijke activiteiten (die binnen deze uitbreiding een plek kunnen krijgen). De Oersprong is de school in de gemeente met het hoogste 'schoolgewicht', verkleining van groepsgrootte biedt de mogelijkheid tot het verhogen van de effectiviteit van instructie. Deze uitbreiding van 180 m^2 BVO vraagt, op basis van € 4.000 per m^2 BVO, om een investering van € 720.000.

Ten aanzien van deze investering zijn de volgende kanttekeningen van belang:

- Een deel van deze investering zal gedekt worden door huurinkomsten voor het gebruik van deze ruimtes door de kinderopvang (en mogelijkerwijs de sociaal maatschappelijke activiteiten).
- Het is de bedoeling dat met deze uitbreiding ook ingespeeld wordt op de mogelijke effecten van de woningbouwplannen nabij De Oersprong. Het is gewenst om hierover meer duidelijkheid te hebben om vast te kunnen stellen of deze geplande uitbreiding hiervoor passend is.
- Zoals het overzicht laat zien is er formeel sprake van een overmaat binnen de school van m^2 BVO. Met het schoolbestuur zal onderzocht worden in hoeverre we deze overmaat meer kunnen betrekken bij de effectieve lesruimtes.

De Borckeshof

Plan	Verduurzamen & overmaat aanpakken		De Borckeshof in Breedenbroek is een kleine school, die de afgelopen jaren rond de 50 leerlingen huisvest. Het schoolgebouw heeft een forse overmaat van 387 m². De exploitatie van de school staat hierdoor onder druk. Binnen het verduurzamen van de onderwijsportefeuille past het terugdringen van de overmaat aan onderwijsvoorzieningen. Dit betekent dat in samenspraak met Essentius onderzocht zal worden op welke wijze deze overmaat aan m² een andere functie kan krijgen of kan worden afgestoten. Het heeft daarbij de voorkeur om te onderzoeken of het mogelijk is om hier kinderopvang- en ondersteuningsfaciliteiten in te huisvesten. Een andere optie is om te kijken naar activiteiten die de leefbaarheid van Breedenbroek kunnen versterken. Doelstelling is om hierbij een dekkende exploitatie voor deze overmaat te realiseren. De verduurzaming van dit pand zal samen met het aanpakken van de overmaat worden ingevuld. Voor het realiseren van de verduurzaming van dit pand is een budget van € 540.000 gereserveerd, waarbij uitgangspunt is dat 30% door het schoolbestuur wordt ingebracht; de investering van de gemeente wordt daardoor € 380.000.
Investering totaal	€ 540.000		
Start planvorming	2023-2024		
Kern	Breedenbroek		
Schoolbestuur	Essentius		
Bouwjaar	1929		
Renovatie	2002		
Type	Vooroorlogs		
Denominatie	Rooms-Katholiek		
Technische kwaliteit	63,5		
Kwaliteitsbeleving	7,6		
Leerlingen (okt 2022)	49		
Leerlingen (2032)	55		
BVO gebouw (m²)			
BVO onderwijs (m²)	895		
BVO noodlokalen (m²)			
BVO gym (m²)			
BVO kinderopvang (m²)			
BVO ruimtenorm + 10% (m²)	508		
Overmaat (m²)	387		
Overmaat (%)	43%		

Sint Martinusschool

Plan	Verduurzamen & overmaat aanpakken
Investering totaal	€ 470.000
Start planvorming	2026
Kern	Megchelen
Schoolbestuur	Essentius
Bouwjaar	1965
Renovatie	2002
Type	wederopbouw
Denominatie	Rooms-Katholiek
Technische kwaliteit	62
Kwaliteitsbeleving	7,4
Leerlingen (okt 2022)	68
Leerlingen (2032)	67
BVO gebouw (m^2)	
BVO onderwijs (m^2)	780
BVO noodlokalen (m^2)	
BVO gym (m^2)	
BVO kinderopvang (m^2)	
BVO ruimtenorm + 10% (m^2)	588
Overmaat (m^2)	192
Overmaat (%)	25%

De Sint Martinusschool in Megchelen is een kleine school, die de afgelopen jaren rond de 70 leerlingen huisvest. Het schoolgebouw heeft een forse overmaat aan 192 m^2. De exploitatie van de school staat hierdoor onder druk.

Binnen het verduurzamen van de onderwijsportefeuille past het terugdringen van de overmaat aan onderwijsvoorzieningen. Dit betekent dat in samenspraak met Essentius onderzocht zal worden op welke wijze deze overmaat aan m^2 een andere functie kan krijgen of kan worden afgestoten. Het heeft daarbij de voorkeur heeft om te onderzoeken of het mogelijk is om hier kinderopvang- en ondersteuningsfaciliteiten in te huisvesten. Een andere optie is om te kijken naar activiteiten die de leefbaarheid van Megchelen kunnen versterken. Doelstelling is om hierbij een dekkende exploitatie voor deze overmaat te realiseren.

De verduurzaming van dit pand zal samen met het aanpakken van de overmaat worden ingevuld. Voor het realiseren van de verduurzaming van dit pand is een budget van € 470.000 gereserveerd, waarbij uitgangspunt is dat 30% door het schoolbestuur wordt ingebracht; de investering van de gemeente wordt daardoor € 330.000.

11 Financiën en risico's

11.01 Financieel meerjarenperspectief

De opgave voor de komende jaren is fors. De combinatie van vernieuwing, uitbreiding en verduurzaming brengt flinke investeringen met zich mee. Investeringen die nodig zijn om de kwaliteit van het onderwijsvastgoed binnen de gemeente te waarborgen. De gemeente krijgt hiervoor jaarlijks een bijdrage uit het Gemeentefonds.

Vanaf 2026 wijzigt de structuur van de financieringssystematiek. Dat heeft tot gevolg dat gemeenten een fors lagere bijdrage krijgen uit het Gemeentefonds. Bij gelijkblijvende wettelijke taken en opgaven leidt dat logischerwijs tot flinke druk op de begroting en mogelijk lastige keuzes.

In het licht van bovenstaande ontwikkeling is zeer nadrukkelijk gekeken naar wat echt nodig is voor onderwijshuisvesting de komende jaren. Zo hebben we op het gebied van duurzaamheid al flink stappen gezet de afgelopen jaren (met name door nieuwbouw). We lopen daarom niet voor de muziek uit bij de verdere verduurzaming van de portefeuille. We kijken samen met de schoolbesturen naar natuurlijke momenten voor verduurzaming. Voor zogenaamde 'no regret' maatregelen (maatregelen die zich op (korte) termijn terugverdienen) is wel ruimte.

De investeringen die we doen in het vastgoed koppelen we nadrukkelijk aan andere initiatieven om zo de kwaliteit van onderwijs en het effect van de investeringen te versterken.

Verder zetten we bij de investeringen expliciet in op co-creatie. Door het bij elkaar brengen van middelen van gemeente én schoolbesturen proberen we met de middelen die beschikbaar zijn zo veel mogelijk ambities te realiseren. Dat is best nog spannend. Daarbij spelen onzekerheden over energieprijzen, theoretische besparing versus daadwerkelijke besparing en de mate waarin schoolbesturen mogen investeren een rol.

11.02 Kapitaallasten

De kapitaallasten voor de onderwijshuisvesting nemen de komende jaren toe ten gevolge van de investeringen die reeds in de begroting zijn opgenomen (IKC De Wijssel en IKC Silvolde). De kapitaallasten stijgen van circa 1,5 miljoen in 2023 naar circa 2,0 miljoen in 2026. In de jaren daarna dalen de kapitaallasten langzaam.

Indien we ook de investeringen uit tranche 1 (2024 t/m 2027) meenemen dan nemen de kapitaallasten logischerwijs flink toe. In 2028 bedragen de kapitaallasten van de investeringen uit tranche 1 naar verwachting circa € 1,4 miljoen. De totale kapitaallasten voor onderwijshuisvesting komen daardoor in 2028 uit op circa € 3,5 miljoen.

Voor de financiële inrichting bestaan meerdere mogelijkheden, onder meer is gekeken naar de inrichting van een voorziening voor onderwijshuisvesting. In de toekomst moet hier nog een keuze over gemaakt worden.

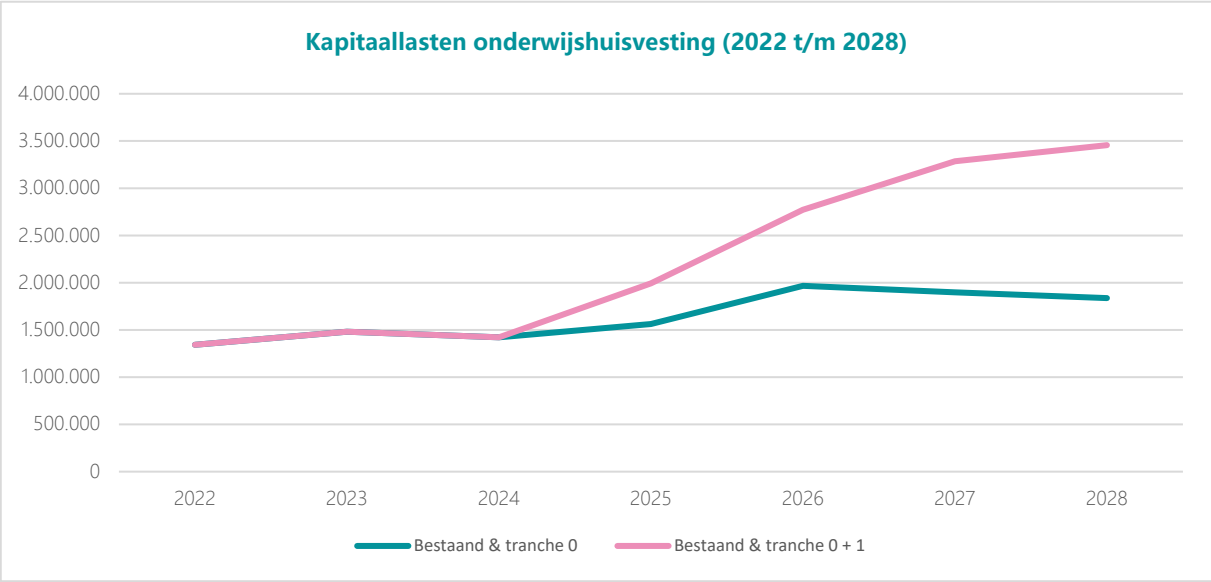

Figuur 2: Ontwikkeling kapitaallasten onderwijshuisvesting

11.03 Uitgaven onderwijs

Om beter inzicht te krijgen in de kosten voor onderwijs is een vergelijking gemaakt met andere gemeenten in Nederland. Deze vergelijking is gemaakt aan de hand van de IV3-gegevens (Informatie voor derden) die worden gerapporteerd door gemeenten. Bij het vergelijken van de kosten voor onderwijs tussen gemeenten is het van belang dat er rekening wordt gehouden met verschillende factoren zoals bevolkingsdichtheid, onderwijsbeleid en lokale omstandigheden.

Figuur 3 toont de kosten van onderwijs van de gemeente Oude IJsselstreek ten opzichte van 33 vergelijkbare gemeenten (vergelijkbare stedelijkheidsklasse en leeftijdsopbouw). Figuur 4 toont de kosten in vergelijking met 10 gemeenten met hetzelfde % inwoners tot 15 jaar als Oude IJsselstreek.

Uit de analyse van de IV3-data komt naar voren dat de kosten voor onderwijs in Oude IJsselstreek rond het gemiddelde liggen. De gegevens over 2022 zijn nog niet beschikbaar. Ten gevolge van de nieuwbouw die in 2022 is gerealiseerd en de projecten die nog op stapel staan voor 2023 en 2024 nemen de uitgaven toe. Gemeente Oude IJsselstreek komt daardoor in vergelijking met andere gemeenten bovengemiddeld uit wat betreft uitgaven aan onderwijs.

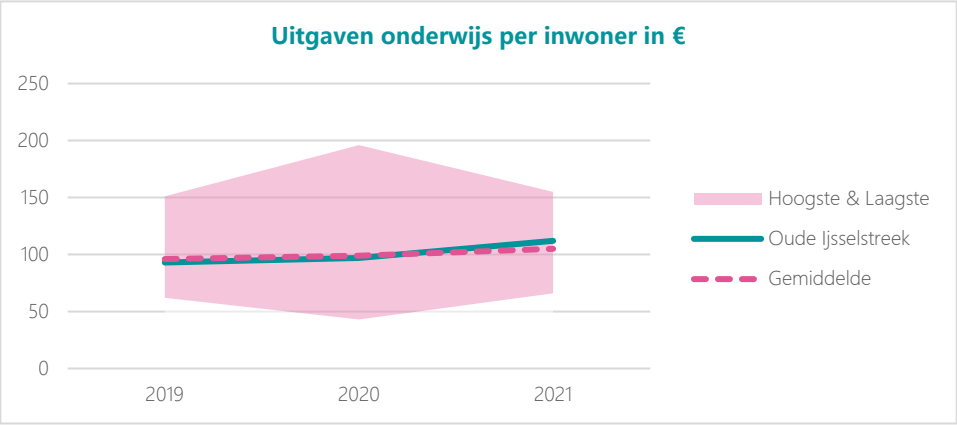

Figuur 3: uitgaven onderwijs per inwoner - vergelijkbare gemeenten stedelijkheidsklasse en leeftijdsopbouw

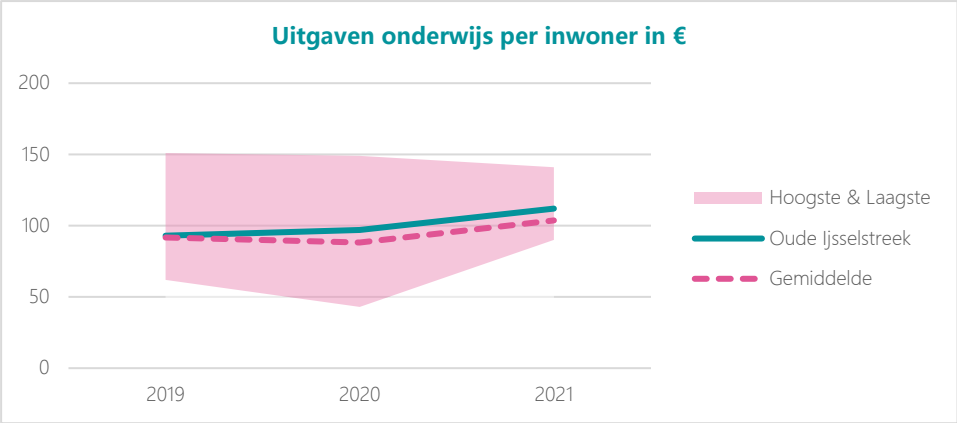

Figuur 4: uitgaven onderwijs per inwoner - vergelijkbare gemeenten aandeel inwoners tot 15 jaar

11.04 Investeringsopgave

De plannen per school (zie hoofdstuk 10) brengen een investeringsopgave met zich mee. In onderstaande tabel is voor de eerste tranche per jaar het totaal te verwachten investeringsvolume weergegeven. Deze investeringen zijn gebaseerd op kengetallen per m² BVO (prijspeil 2023).

Jaar	Investering
2024	-
2025	€ 3.200.000
2026	€ 8.100.000
2027	€ 4.700.000
Totaal	€ 16.000.000

Tabel 14: investeringsvolume tranche 1

11.05 Risico's

De ontwikkelingen zoals geschetst in dit IHP zijn gebaseerd op de op dit moment beschikbare feiten en inzichten. We onderkennen een aantal risico's die van invloed kunnen zijn op de te verwachten ontwikkelingen. Hieronder lichten we deze toe.

Ontwikkeling leerlingaantallen

De toekomstige ruimtebehoefte voor onderwijshuisvesting is gebaseerd op de huidige inzichten in de demografische ontwikkelingen en het te verwachten woningbouwprogramma. De onzekerheidsmarge van die prognoses neemt logischerwijs toe des te verder we in de toekomst kijken.

Tempo realisatie woningbouwprogramma

Een belangrijke factor voor de toekomstige huisvesting vormt de toevoeging van woningen aan de bestaande voorraad. Het tempo waarin die projecten gerealiseerd worden is mede bepalend voor het tempo waarmee aanpassingen aan de onderwijshuisvesting gerealiseerd moeten worden. Onder meer door de stikstofcrisis, stijgende bouwkosten en de rentestijging bestaat onzekerheid over het te verwachten tempo waarin het voorziene programma gerealiseerd gaat worden.

Verduurzaming

De verduurzamingsopgave van de scholenvoorraad gaat de komende jaren leiden tot concretere en strengere wetten en regels ten aanzien van de uitvoering en het tempo waarin de verduurzaming uitgevoerd moet gaan worden. Die wet- en regelgeving gaat van invloed zijn op de ingrepen en de investeringen die daarmee gemoeid zijn.

Energieprijzen

De afgelopen jaren hebben we gezien dat de energieprijzen zich stormachtig kunnen ontwikkelen. Dat leidt tot grote fluctuaties in de energiekosten voor scholen. De ontwikkeling van de energieprijzen heeft grote invloed op de terugverdientijd (en zekerheid daarvan) van duurzaamheidsinvesteringen.

Ontwikkelingen kinderopvang

Al langere tijd wordt gesproken over gratis kinderopvang. Of en wanneer deze plannen daadwerkelijk tot uitvoering komen is onzeker. Ook de impact van het invoeren van die maatregelen is nog niet uitgekristalliseerd.

Onderwijs vluchtelingen

De opvang van (onder meer) vluchtelingen uit Oekraïne heet de afgelopen jaren flink extra inzet vereist voor scholen. Daar waar dit in het begin gezien werd als een incidentele inzet, gaat dit steeds meer over in een structurele vorm. De omvang van de toestroom in de toekomst is onzekerheid en daarmee ook de (aanvullende) opgave voor scholen en schoolbesturen.

Ontwikkeling rente

Na een jarenlange periode met lage rentestanden is de rente het afgelopen jaar flink toegenomen. De rente heeft grote invloed op de kapitaallasten van de gemeente. De ontwikkeling van die rente is dus mede bepalend voor de druk op de begroting die ontstaat door investeringen in onderwijshuisvesting.

12 Bijlagen

Bijlage 1 - Resultaten QuickScan HEVO

School	Bestuur	Score totaal	Uitstraling	Bouw-kundige staat	Veiligheid	Binnenmilieu	Exploitatie	Onderwijs-kundige staat
Weegfactor			1,0	3,0	1,0	2,0	2,0	3,0
Bontebrugschool	Accent Scholengroep	58,0	5,5	4,0	5,5	6,0	4,0	5,0
Woelwaters	Paraat Scholen	59,5	5,5	4,0	5,5	5,0	5,0	5,5
Leemvoortschool	Paraat Scholen	59,5	5,0	5,0	5,5	4,0	4,0	6,0
De Meeander (Heelweg)	Accent Scholengroep	60,5	7,0	4,0	6,0	5,5	4,0	5,5
Walburgis	Essentius	62,0	8,0	4,0	6,0	5,0	4,0	6,0
Sint Martinusschool	Essentius	62,0	6,0	4,0	6,0	5,0	5,0	6,0
Pius X	Essentius	62,0	6,0	4,0	6,0	5,0	5,0	6,0
De Klimpaal	Essentius	62,5	5,0	4,0	6,0	7,5	4,0	5,5
De Borckeshof	Essentius	63,5	5,5	4,0	6,0	5,5	5,5	6,0
De Knienenbult	Accent Scholengroep	64,5	5,5	4,0	6,0	5,5	6,0	6,0
Mariaschool	Essentius	71,0	6,0	5,0	6,0	6,0	7,0	6,0
IKC Groeituin	Paraat Scholen	71,0	6,0	4,0	6,0	6,0	7,0	7,0
De Dynamiek	PRO8	73,0	7,0	6,5	5,5	5,5	6,0	6,0
Oersprong	Essentius	82,5	8,0	8,0	7,0	7,5	6,0	5,5
Meeander (Varsseveld)	Accent Scholengroep	87,0	7,0	8,0	7,0	7,0	7,0	7,0

Scores pet deelthema van 0-10. Totalscore berekend door score per thema te vermenigvuldigen met de weegfactor.

Bijlage 2 - Resultaten Enquête

School	Bestuur	Aantal	Score gemiddeld	Beleving	Duurzaamheid	Functionaliteiten	Gebruikersgroepen	Gezondheid	Interieur	Omgeving	Onderhoud
Woelwaters	Paraat Scholen	12	4,4	3,2	3,6	3,8	5,2	4,8	4,2	6,7	4,8
Dynamiek	PRO8	5	5,6	5,4	4,6	6,1	5,1	5,6	6,6	6,3	5,7
Almende Isala	St. Achterhoek VO	17	5,8	6,6	3,8	4,4	6,4	6,3	7,0	6,2	6,0
Mariaschool	Essentius	5	6,1	6,5	5,5	4,9	5,9	7,2	7,2	5,4	6,0
Leemvoortschool	Paraat Scholen	4	6,4	6,5	6,5	5,7	6,6	7,0	6,6	7,8	5,7
Almende Bluemers	St. Achterhoek VO	5	6,5	6,9	4,9	5,2	7,2	6,6	7,8	5,9	8,1
Bontebrugschool	Accent	8	6,6	4,9	7,7	6,6	7,6	6,7	6,2	7,9	5,6
De Klimpaal	Essentius	5	6,7	7,2	6,2	5,8	7,1	6,8	8,0	6,8	6,4
Oersprong	Essentius	6	6,8	7,4	6,9	4,2	6,7	7,9	7,3	7,4	7,4
Walburgis	Essentius	6	7,0	7,8	5,5	6,8	6,3	7,0	9,0	8,6	6,1
Almende Laudis	St. Achterhoek VO	5	7,2	7,3	7,8	5,4	6,8	8,0	7,4	7,1	8,0
IKC Groeituin	Paraat Scholen	6	7,2	7,6	6,1	7,6	7,9	7,0	8,2	6,3	6,1
Sint Martinusschool	Essentius	5	7,4	8,4	6,7	7,0	7,1	7,5	7,8	6,6	8,3
De Borckeshof	Essentius	5	7,6	7,0	6,3	8,2	7,4	8,1	8,1	8,4	7,5
Pius X	Essentius	7	8,1	8,5	7,4	7,9	8,3	7,9	8,8	8,7	8,0
De Plakkenberg	KBS Silvolde	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
De Knienenbult	Accent Scholengroep	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
De Meeander (Heelweg)	Accent Scholengroep	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
De Meeander (Varsseveld)	Accent Scholengroep	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
De Wijssel	Essentius	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

Bijlage 3 - Prioritering gebouwen o.b.v. QuickScan en Enquête resultaten

School	Bestuur	Bouwjaar	Leerlingen 2022	Technische kwaliteit	Kwaliteits-beleving
De Woelwaters	Paraat Scholen	1984	224	59,5	4,4
Leemvoortschool	Paraat Scholen	1989	57	59,5	6,4
Bontebrugschool	Accent Scholengroep	1973	78	58,0	6,6
De Klimpaal	Essentius	1968	149	62,5	6,7
Walburgis	Essentius	1921	66	62,0	7,0
Sint Martinusschool	Essentius	1965	68	62,0	7,4
Pius X	Essentius	1974	78	62,0	8,1
De Borckeshof	Essentius	1974	49	63,5	7,6
De Meeander (Heelweg)	Accent Scholengroep	1923	70	60,5	-
De Knienenbult	Accent Scholengroep	1978	32	64,5	-
Dynamiek	PRO8	2010	236	73,0	5,6
Mariaschool	Essentius	1968	290	71,0	6,1
Oersprong	Essentius	2016	233	82,5	6,8
IKC Groeituin	Paraat Scholen	1976	189	71,0	7,2
De Meeander (Varsseveld)	Accent Scholengroep	2013	276	87,0	-
De Wijssel	Essentius	2023	265		-
De Plakkenberg	KBS Silvolde	2023	282		-

Bijlage 4 - Scholen op de kaart

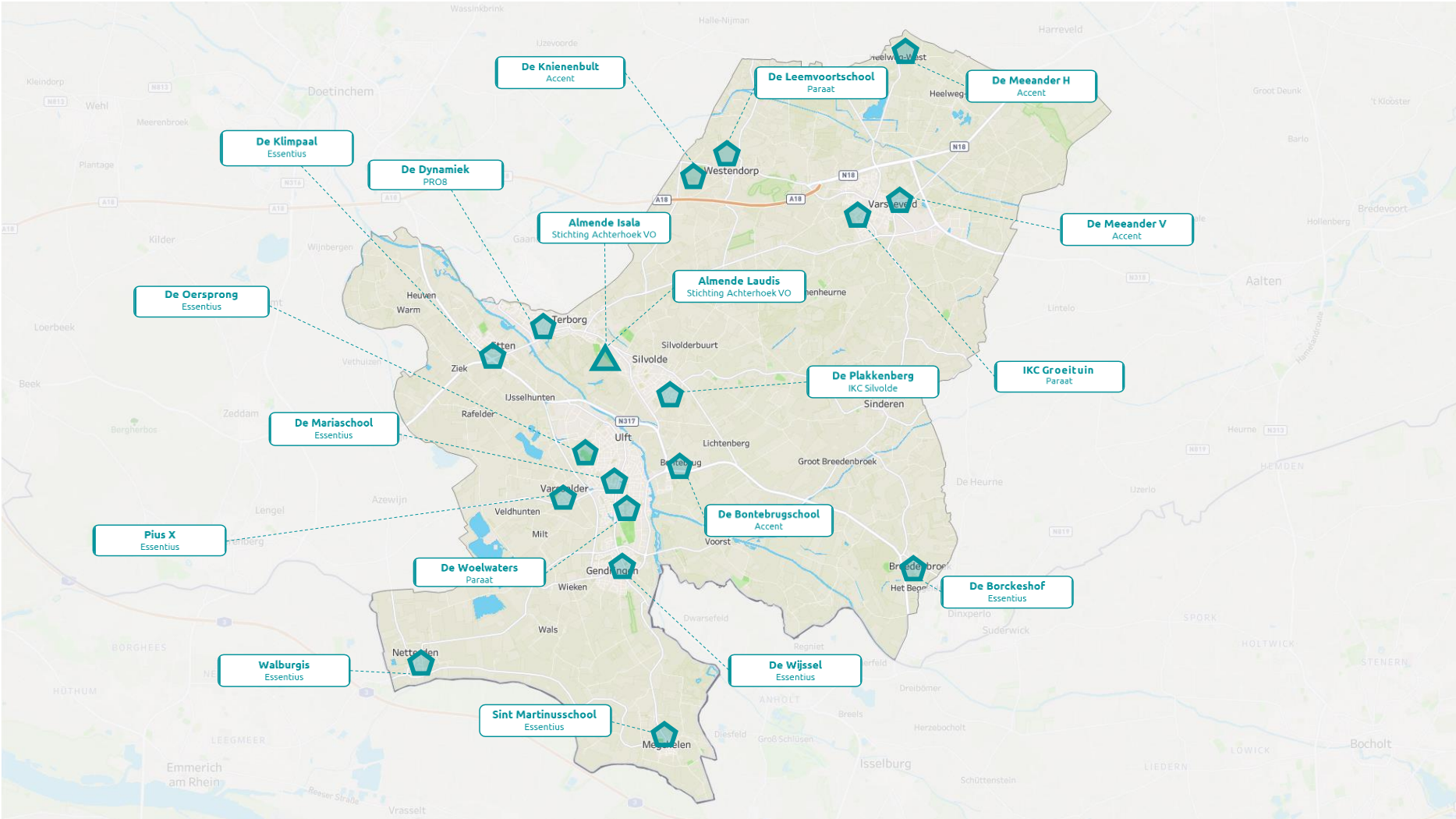

Bijlage 5 - Kinderopvang op de kaart

Bijlage 6 - Herkomst leerlingen

Naam	Plaats	Gendringen	Silvolde	Ulft	Etten	Varsselder	Netterden	Breedenbroek	Westendorp	Sinderen	Terborg	Megchelen	Varsseveld	Heelweg	overig onbekend	Doetinchem	Aalten	Bronckhorst
De Plakkenberg	Silvolde	2	294	1	0	0	0	2	1	2	8	0	0	0	3	0	0	0
Bontebrugschool	Silvolde	4	35	33	2	1	0	4	0	3	4	1	0	0	4	0	0	0
De Knienenbult	Westendorp	0	2	2	2	0	0	0	7	0	5	0	4	4	5	9	0	0
De Meeander (Heelweg)	Heelweg	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	47	9	0	0	13
De Meeander (Varsseveld)	Varsseveld	0	0	0	0	0	0	0	17	14	1	0	196	16	9	0	0	0
De Woelwaters	Ulft	6	0	197	1	1	0	4	0	0	2	3	0	0	4	0	0	0
Leemvoortschool	Westendorp	0	0	0	0	0	0	0	40	0	2	0	1	0	0	0	0	0
IKC Groeituin	Varsseveld	0	0	0	0	0	0	2	6	8	0	0	183	11	8	0	0	0
De Borckeshof	Breedenbroek	0	0	0	0	0	0	43	0	2	0	1	0	0	0	0	15	0
De Klimpaal	Etten	0	0	2	113	0	0	0	0	0	9	0	0	0	7	0	0	0
Oersprong	Ulft	4	1	252	3	7	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0
De Wijssel	Gendringen	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Mariaschool	Ulft	13	2	258	2	3	0	0	0	0	2	0	0	0	4	0	0	0
Pius X	Varsselder	2	1	1	1	62	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Sint Martinusschool	Megchelen	2	0	1	0	0	0	0	0	0	0	67	0	0	1	0	0	0
Walburgis	Netterden	2	0	0	0	0	44	0	0	0	0	0	0	0	6	0	0	0
Dynamiek	Terborg	2	14	2	4	0	0	0	0	0	262	0	0	0	1	12	0	0
Totaal		37	349	749	128	74	44	55	71	29	295	72	386	78	62	21	15	13

Colofon

Datum
14 september 2023

Contactpersoon
Herman Dreef

Organisatie
Gemeente Oude IJsselstreek

Auteurs
Sander de Clerck
Anne-Fleur Oonk

Referentie
20230914/471/AO/SDC

Republiq

Vastgoed is constant in beweging. Wij helpen onze opdrachtgevers om vat te krijgen op complexe vraagstukken die daarbij horen. Onze adviseurs zetten zich graag in voor de doelen van overheden, woningcorporaties, onderwijsinstellingen en zorginstellingen. Wij begeleiden grote projecten, bedenken een vastgoedstrategie of zetten koers in de organisatie. Onze adviezen helpen om beter onderbouwde beslissingen te nemen. Beslissingen die beter bij je passen.

We zijn ervaren vastgoedadviseurs, maar onze aanpak is vernieuwend. We zetten volop in op big data. Data legt meer fundament onder elke vastgoedbeslissing. Dat is waarom Republiq voor de helft bestaat uit vastgoedadviseurs en voor de helft uit data scientists. De combinatie maakt het verschil: cijfers gaan pas leven als je gevoel hebt voor de wereld die erachter schuil gaat.

Meer over ons weten? Kijk op www.republiq.nl

De Watertoren

Hinthamereinde 73d
5211 PM 's-Hertogenbosch

Europahuis

James Wattstraat 77S-3
1097 DL Amsterdam

REPUBLIQ

Beter onderbouwde beslissingen in het vastgoed